

Plano rengimo organizatorius:
Šilutės rajono savivaldybės administracija

**ŠILUTĖS RAJONO
SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ
PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021–2027 M. PLANO PROJEKTO**

**Strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita**

Dokumento rengėjas:
EKO KONSULTACIJOS

2023 m., Vilnius

Plano pavadinimas: **Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas**

Dokumentas: Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

Plano rengimo organizatorius: **Šilutės rajono savivaldybės administracija**
Adresas: Dariaus ir Girėno g. 1, LT-99133 Šilutė
Tel. (8 441) 79 266

El. paštas: administracija@silute.lt

Atsakingas asmuo: Viešųjų paslaugų skyriaus viešojo administravimo institucijos specialistas Arūnas Valius

El. paštas: arunas.valius@silute.lt

Tel.: 8 659 54892

Dokumento rengėjas (SPAV konsultantas): **UAB „Ekokonsultacijos“**
Įmonės kodas: 300081400
Adresas: J. Kubiliaus g. 6-5, Vilnius 08234
Tel.: (8 5) 274 5491

Projektų vadovė Inga Muliuolė, aplinkos apsaugos specialistė Jolanta Graudinytė

El. paštas: inga@ekokonsultacijos.lt, jolanta@ekokonsultacijos.lt

Dokumento data: 2023-10-09

Turinys

1 ĮVADAS.....	5
2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ.....	8
2.1 PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	8
2.2 PLANO TURINYS.....	10
2.3 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖŠ IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA.....	12
2.4 PLANO SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ.....	15
3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS	19
3.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	23
3.2 PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA	24
3.3 DIRVOŽEMIS	25
3.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI	25
3.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS	26
3.6 KULTŪROS PAVELDAS	30
3.7 KRAŠTOVAIZDIS.....	32
3.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	32
3.9 VISUOMENĖŠ SVEIKATA	33
4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS.....	37
4.1 PLANUOJAMI PASTATYTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI.....	38
5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS	41
6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI	43
7 PLANO STRATEGINIŠ PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ (PAGAL SKYRIUS).....	44
7.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI	44
7.2 PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO.....	55
7.3 DIRVOŽEMIS	56
7.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI	56
7.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS.....	57
7.6 KRAŠTOVAIZDIS	58
7.7 KULTŪROS PAVELDAS.....	59

7.8	MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI	60
7.9	VISUOMENĖS SVEIKATA	61
7.10	PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SAŲEIKA	64
8	PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI	65
9	PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS	66
9.1	PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA	66
9.2	NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS	66
9.3	KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA	70
10	SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV	74
11	PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS	74
12	ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA	76
13	VISUOMENĖS DALYVAVIMAS	81
14	PRIEDAI	82

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS:

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
ES	Europos Sąjunga
KRATC	UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras
KRAPTP	Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas
MA	Mechaninis apdorojimas
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

1 ĮVADAS

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) reglamentavimas

Kaip apibrėžta *Aplinkos apsaugos įstatyme*, **strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV)** – tai „tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo“.

SPAV atliekamas pagal 2001 m. birželio 27 d. *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo* ir šių Lietuvos teisės aktų reikalavimus:

- *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas);
- *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjekty, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D 1-455 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. D1-208 redakcija).

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2023 m. kovo mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 28 straipsniu.

Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose „Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnaujina Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtintą *Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015–2020 metų tvarkymo planą*, numatant priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP) bei Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane (KRAPTP)*, patvirtintame Klaipėdos regiono plėtros tarybos 2023 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. K/S-7, nustatytų užduočių įgyvendinimą.

SPAV procedūrų

Remiantis SPAV tvarkos aprašo 6.1 punkto reikalavimu, SPAV „privaloma atlikti, kai planai ir programos skirti <...> atliekų tvarkymui <...> ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo

taikymas įstatymo 1 ar 2 priedėlius, plėtros pagrindus“.

Reikalavimas rengiamiems savivaldybių atliekų tvarkymo planams atlikti SPAV nustatytas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose* (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo. planui buvo atliktos SPAV procedūros, t. y. ankstesniam planui buvo atliktas pilnas SPAV procesas (apimties nustatymas bei SPAV ataskaita).

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto SPAV ataskaita rengiama pagal parengtą ir su SPAV subjektais suderintą Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto apimties nustatymo dokumentą.

**SPAV
proceso
dalyviai**

Savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planus rengia ir tvirtina savivaldybių tarybos. Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto **rengimo organizatorius** yra Šilutės rajono savivaldybės administracija.

Pagal su Šilutės rajono savivaldybės administracija pasirašytą sutartį Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto ir jo SPAV rengėjas yra UAB „Ekokonsultacijos“.

SPAV procese **subjektų** teisėmis dalyvauja:

- Šilutės rajono savivaldybės administracija;
- Klaipėdos rajono savivaldybės administracija;
- Šilalės rajono savivaldybės administracija;
- Tauragės rajono savivaldybės administracija;
- Pagėgių savivaldybės administracija;
- Neringos savivaldybės administracija;
- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentas;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis skyrius;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

**SPAV
apimties
nustatymo
dokumentas**

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimtis buvo nustatyta, atsižvelgiant į strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų nuomonę dėl vertinamų pasekmių, aplinkos komponentų bei vertinimo metodų. Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais išvados pateiktos **2 priede**.

SPAV

Vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo*

**ataskaitos
sudėtis**

reikalavimais, SPAV ataskaitoje pateikta ši informacija:

- Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis (2 skyrius);
- Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas (3 skyrius);
- Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos (4 skyrius);
- Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos (5 skyrius);
- Su planu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai (6 skyrius);
- Plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį (7 skyrius; galimos reikšmingos tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), saugomoms teritorijoms, gamtos paveldo objektams, Europos ekologinio tinklo „Natura2000“ teritorijoms, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai);
- Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti (8 skyrius);
- Nagrinėtų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos (9 skyrius);
- Sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV (10 skyrius);
- Plano įgyvendinimo pasekmių stebėsenos (monitoringo) priemonės (11 skyrius);
- Ataskaitoje pateiktos informacijos netechninė santrauka (12 skyrius);
- Informacija apie visuomenės dalyvavimą (13 skyrius).

Šios ataskaitos prieduose pateikta ši informacija:

- Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas (1 priedas);
- SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas);
- Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas);
- Klaipėdos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno SAZ ribų schema (4 priedas);
- Visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (5 priedas).

2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SAŠAJA SU KITAIS PLANAIS IR PROGRAMOMIS

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą ir Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimus.

2.1 PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu (VAPTP)* ir *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu (KRAPTP)*. Plėtojant Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti nustatytus atliekų tvarkymo prioritetus:

1. atliekų prevenciją;
2. paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai, jų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas;
3. atliekų perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, prieš tai atskyrus netinkamas perdirbti atliekas;
4. kitokį atliekų naudojimą, t. y. tik nebeperdirbamų ir pakartotinai nepanaudojamų atliekų naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus visas tinkamas perdirbti atliekas;
5. atliekų šalinimą, sąvartynuose šalinti galima tik tas atliekas, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos (pvz., energijai gauti) tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 str. 2 dalimi, pagrindinis Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Klaipėdos regionas apima Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Neringos, Palangos miesto, Skuodo rajono ir Šilutės rajono savivaldybių teritorijas.

Pagrindinis Šilutės rajono savivaldybės organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų**:

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (pakeisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

- 1.1. **uždavinys.** Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones
- 1.2. **uždavinys.** Stiprinti Šilutės rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą

- 2.1. **uždavinys.** Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą
- 2.2. **uždavinys.** Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą
- 2.3. **uždavinys.** Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą
- 2.4. **uždavinys.** Užtikrinti šiuokšlinimo prevenciją, tvarkyti šiuokšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

- 3.1. **uždavinys.** Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis
- 3.2. **uždavinys.** Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtį
- 3.3. **uždavinys.** Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį
- 3.4. **uždavinys.** Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas
- 3.5. **uždavinys.** Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

- 4.1. **uždavinys.** Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą
- 4.2. **uždavinys.** Plėtoti Šilutės rajono savivaldybės ir Klaipėdos regiono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą
- 4.3. **uždavinys.** Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai
- 4.4. **uždavinys.** Vykdyti atliekų monitoringą.

2.2 PLANO TURINYS

Vadovaujantis 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais*, savivaldybių atliekų tvarkymo planai rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio reikalavimais.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto turinys:

1 ĮVADAS

2 ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

2.1 BENDRA INFORMACIJA APIE ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĘ

2.2 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS

2.3 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS

2.3.1 Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

2.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

2.3.3 Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

2.4 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS STATISTINIAI IR ATLIEKŲ TVARKYMO DUOMENYS

2.4.1 Gyventojų skaičius ir būstai

2.4.2 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

2.4.3 Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis

2.4.4 Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

2.5 MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS

2.5.1 Mišrių komunalinių atliekų surinkimo sistema

2.5.2 Mechaninio apdorojimo įrenginiai, jų pajėgumai ir sutvarkyti kiekiai

2.5.3 Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

2.5.4 Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai ir jų pajėgumai

2.6 PAKUOČIŲ ATLIEKŲ IR KITŲ ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS

2.7 BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

2.7.1 Biologinių atliekų namudinis kompostavimas ir žaliųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas

2.7.2 Kompostavimas žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse

2.7.3 Maisto / virtuvės atliekų tvarkymas

2.8 KITŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRAUTŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS

2.9 VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

2.10 VALSTYBINIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOČIŲ 2014-2020 M. IR ANKSTESNIO PLANAVIMO LAIKOTARPIO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ

2.11 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ, GRĖSMIŲ ANALIZĖ

3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 M.

3.1 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO UŽDUOTYS IKI 2027 M.

3.2 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

3.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO ATEITYJE VERTINIMAS

3.4 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

3.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

3.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

3.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

3.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

3.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

3.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

3.5 PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

4 ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONIŲ PLANAS 2021–2027 M.

5 PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

6 PRIEDAI

2.3 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu Šilutės rajono savivaldybėje ir Klaipėdos regione bus baigtas įrengti jau suplanuotas ir pradėtas eksploatuoti regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys (kurio pajėgumas ne mažesnis kaip 6 673 t/metus), depakeryje atskiriant priemaišas ir pakuotes nuo švarios biomasės, tinkamos biodujų gamybai ir vėliau po nuduojimo laukų tręšimui. Planuojama papildomai įrengti:

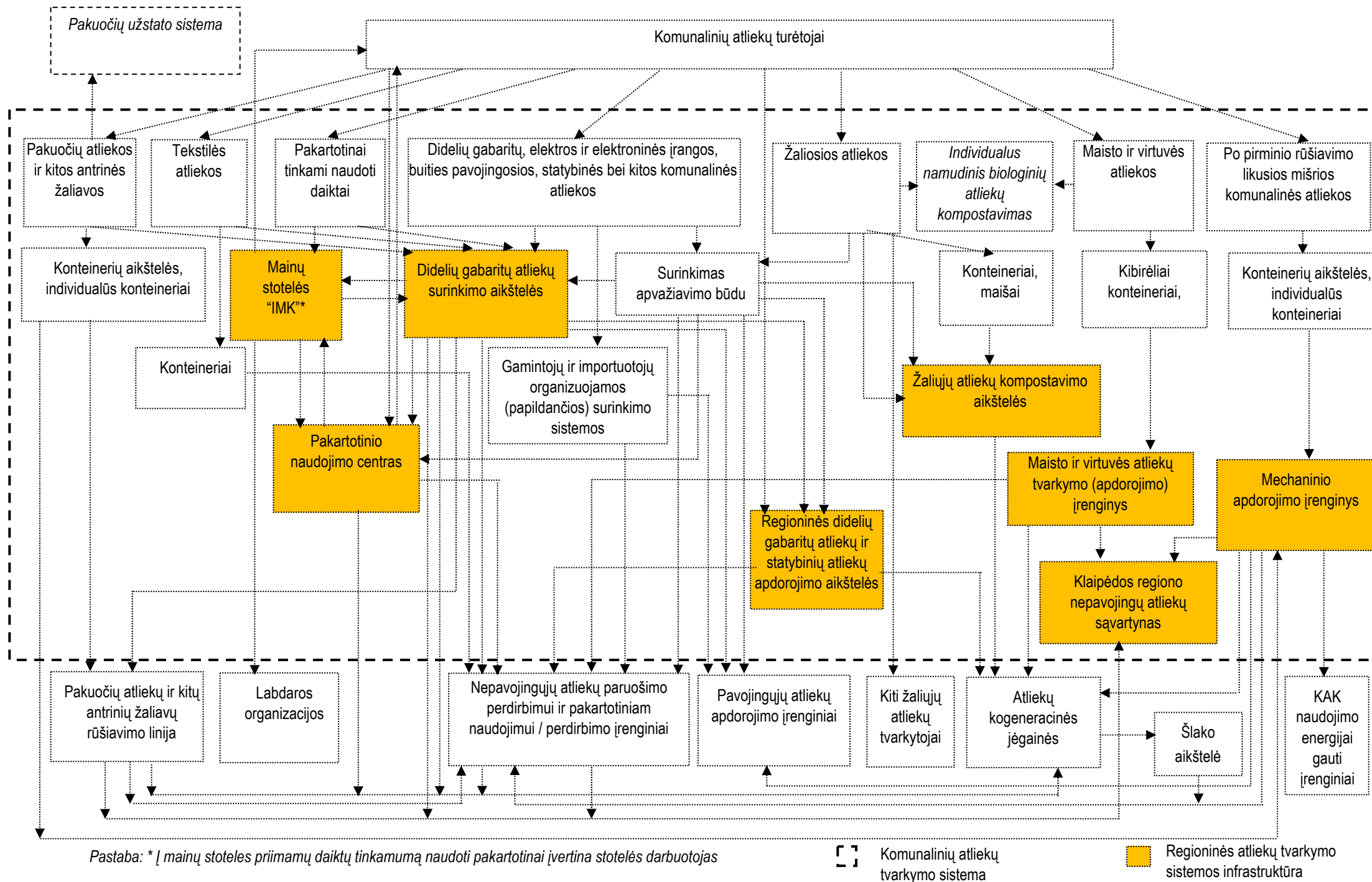
- 2 DGASA Šilutės rajono savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse);
- 1 regioninę DGASA, kurioje atliekas galės pristatyti juridiniai asmenys, DGASA planuojama įrengti Dumpių k., Klaipėdos r.;
- šalia didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelės (Dumpių k., Klaipėdos r.) planuojama įrengti regioninę aikštelę statybinių atliekų rūšiavimui ir apdorojimui;
- Taip pat Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusiems atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojama 1 DGASA ir 1 ŽAKA adresu Rumšų k., Šilutės r., didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelė Dumpiuose, Klaipėdos r. ir šalia jos įrengta Šlako apdorojimo aikštelė, Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartynas, Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai (nuo 2013 m. UAB „Gren Klaipėda“ (buvusi UAB „Fortum Klaipėda“). Planuota sąvartyne įrengti ir pradėti eksploatuoti likusią 3-iają sąvartyno sekciją, o pirmąsias 2 dalinai uždengti, kad sumažinti kvapų sklidimą ir filtrato kiekius. 3 sekcija įrengta 2022 m. Komunalinių atliekų tvarkymo srantai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Šilutės rajono savivaldybėje, pavaizduoti **Pav. 1**.

Kadangi Regioniniam maisto atliekų apdorojimo įrenginiui jau buvo atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros iki *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* rengimo pradžios, tai šie įrenginiai laikomi kaip esami įrenginiai.

Detalesnė informacija apie esamus atliekų tvarkymo įrenginius pateikta 3 skyriuje, apie planuojamus 4 skyriuje.

Šioje *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* rengimo stadijoje vertinama, kad *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* ir *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* nustatytas užduotis bus galima įgyvendinti pasinaudojant esama arba iki 2027 m. planuojama sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

Pav. 1. Komunalinių atliekų tvarkymo srantai Šilutės rajono savivaldybėje 2027 m.

2.4 PLANO SAŠAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIŠ

Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte nustatytos priemonės, užtikrinančios Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytų užduočių įgyvendinimą. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (toliau – VAPTP) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo uždutys pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

Vadovaujantis VAPTP, 2021–2027 m. laikotarpiui nustatomos tokios Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys:

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo uždutys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduties įgyvendinimas Šilutės rajono savivaldybėje
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo uždutys			
		260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės uždutys	
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės uždutys bus pasiektos savivaldybėms įgyvendinus 261.1 p. nustatytas uždutis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos uždutys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybė Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteneriais bei bendradarbiaujant su Klaipėdos RATC plėtojant surinkimą per DGASA
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems	Savivaldybė

		gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	
6.	261.3.	– sudaryti galimybę butyje susidarantiems išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarantią pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus butyje susidarantioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybė / Klaipėdos RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą.	Klaipėdos RATC

Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per Šilutės rajono savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, o kurios savivaldybei bendradarbiaujant su kitomis regiono savivaldybėmis per sukurtą regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte bus nustatytos priemonės, užtikrinančios Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytų užduočių vykdymą.

Šilutės rajono savivaldybės 2015–2024 metų strateginis plėtros planas Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2013 metų spalio 24 d. sprendimu Nr. T1-922 patvirtintas Šilutės rajono savivaldybės 2015–2024 metų strateginis plėtros planas. **Lentelė 1** pateikta informacija apie Šilutės rajono savivaldybės 2015–2024 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo būklę. Rengiant Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą atsižvelgta ir į šias **Lentelė 1** pateiktas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimui numatytas priemones.

Lentelė 1. Šilutės rajono savivaldybės 2015–2024 metų strateginis plėtros plano priemonių planas

Priemonės pavadinimas	Matavimo rodiklis			Atsakingi vykdytojai	Įgyvendinimo būklė
	Rodiklio pavadinimas	Mato vnt.	Reikšmė		
3.1. tikslas Gerinti infrastruktūrą darnoje su gamtine aplinka					
3.1.5. uždavinys. Užtikrinti aplinkos apsaugą ir gerinti jos kokybę					
3.1.5.4 Atliekų surinkimo tobulinimas, įrengiant atliekų surinkimo ir organinės kilmės atliekų kompostavimo aikštes bei jų rūšiavimas	Pastatyti konteineriai	Vnt.	3000	Šilutės rajono savivaldybės administracija	Įgyvendinta. 1. Projekto „Komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros plėtra Šilutės rajono savivaldybėje“ metu įsigyti 288 vnt. pusiau požeminiai konteineriai: mišrių komunalinių atliekų konteinerių 5 m ³ – 66 vnt.; antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių – 222 vnt. (stiklui – 74 vnt., popieriui – 74 vnt., plastikui – 74 vnt.), kompostavimo dėžių – 2000 vnt. 2. Projekto „Tekstilės konteinerių įsigijimas Šilutės rajono savivaldybėje“ metu įsigyti 20 vnt. tekstilės surinkimo konteinerių. 3. Projekto „Individualių antrinių žaliavų surinkimo konteinerių įsigijimas“ metu įsigyta 1 000 vnt. antrinių žaliavų konteinerių.

Teritorijų planavimo dokumentai Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas nėra teritorijų planavimo dokumentas. Šio plano sąsajų su teritorijų planavimo dokumentais nėra.

Pažymėtina, kad įrengiant naujus atliekų tvarkymo įrenginius (DGASA, regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį, statybinių atliekų apdorojimo aikštelę), jų įrengimui bus parinktos tokios vietos, kuriose planuojami įrenginiai atitiks

galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinius. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais naujų įrenginių statybai bus rengiami techniniai projektai.

3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

Šiame skyriuje pateikiamos bendros Šilutės rajono savivaldybės aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* nebus įgyvendintas.

Bendra informacija. Šilutės rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas vakarų Lietuvoje. Tai pamario rajonas, jo vakarinius pakraščius skalauja Kuršių marios. Pietvakariuose teka didžiausia Lietuvos upė Nemunas. Tai Šilutės rajono, o kartu ir pasienio riba, skirianti Lietuvos Respubliką nuo Rusijos Federacijos. Kiekvieną pavasarį ir dažną rudenį Šilutės rajono savivaldybėje Nemuno vandenys apsemia dideles teritorijas, atkirsdamas sausumos transporto susisiekimą į Rusnę ir kitas gyvenvietes ar sodytas. Didelį dalį savivaldybės teritorijos užima Nemuno deltos regioninis parkas, kurios plotas – 451 566 ha. Visas Nemuno deltos regioninis parkas su nežymiomis ribų korektūromis patenka į „NATURA 2000“ teritorijų tinklą tiek kaip paukščių apsaugai svarbi teritorija, tiek kaip buveinių apsaugai svarbi teritorija. Per Šilutės rajono savivaldybės teritoriją teka Nemuno dešinieji intakai Jūra, Veičas, Leitė, Šyša, Minija ir pastarosios intakai Tenenys, Veiviržas. Savivaldybėje yra 55 ežerai (didžiausias – Krokų Lankos) ir 8 tvenkiniai; didelė ir savita Aukštumalės pelkė. Miškai sudaro 22,3 proc. Savivaldybės ploto. Didžiausi – Aukštųjų, Žąsyčių, Dinkių.

Šilutės rajono savivaldybės teritorija – 1 714 km², tai sudaro 32,8 proc. Klaipėdos apskrities teritorijos. Šilutės rajone gyvena apie 38,4 tūkst. gyventojų. Rajono administracinis centras – Šilutės miestas, apie 50 km nutolęs nuo Klaipėdos, kuriame gyvena apie 15,9 tūkst. gyventojų. Šilutės miesto teritorija – 13 km². Gyventojų tankumas savivaldybėje – 25,9 gyv./km², tuo tarpu Lietuvoje – 46,1 gyv./km². Šilutės rajono savivaldybę sudaro 1 miestas, 7 miesteliai, 288 kaimai ir 1 viensėdis. Savivaldybėje yra 11 seniūnijų ir 77 seniūnaitijos.

Pav. 2. Šilutės rajono savivaldybės žemėlapis.

Savivaldybės duomenimis, 2022 m. Šilutės rajono savivaldybėje gyveno 38,4 tūkst. gyventojų. Kaip pateikta **Lentelė 2**, Šilutės rajono savivaldybėje gyventojų skaičius 2013–2022 laikotarpio pabaigoje sumažėjo 15 proc.

Lentelė 2. Gyventojų skaičius Šilutės rajono savivaldybėje, 2013–2022 m.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
45 156	45 156	45 156	45 156	45 156	45 120	38 204	37 076	38 364	38 364

Šaltinis: savivaldybės duomenys.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, Šilutės rajone 2022 m. buvo 19 083 būstai, iš kurių 10 943 – butai daugiabučiuose namuose, 8 140 – butų 1-2 butų namuose. Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, daugiabučiuose namuose gyveno 53 proc. gyventojų (32 proc. mieste ir 21 proc. kaime), o individualiuose namuose – 47 proc. (9 proc. mieste ir 38 proc. kaime).

Registru centro duomenimis, per 2014–2022 m. laikotarpį Šilutės rajone buvo pastatyti 1 035 nauji individualūs namai. Daugiabučių plėtra visai maža, per šį laikotarpį pastatyti tik 5 daugiabučiai namai.

2022 m. duomenimis, Šilutės rajone iš viso buvo 7 389 vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai ir 989 daugiabučiai namai.

Ūkio subjektai. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Šilutės rajono savivaldybėje veikė 1 098 ūkio subjektai, t. y. beveik 13 proc. daugiau nei 2014 m.

Valstybės duomenų agentūros (Lietuvos statistikos departamento) duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per metus 2022 m. Klaipėdos regione sudarė 17 688 Eur (Lietuvos Respublikoje – 17 892 Eur).

Esami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai. Kuriant Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros statoma ir pradės veikti iki 2027 m.

Taip pat Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojama ši esama savivaldybės lygmens ir regioninė infrastruktūra (žr. **Lentelė 3**):

- *Klaipėdos regioninis sąvartynas* (Dumpių k., Klaipėdos r.), kurio 1-2 sekcijos pradėtos eksploatuoti 2008 m. balandžio 1 d. Šių sekcijų likutinė talpa 2021 m. pabaigoje buvo apie 55 000 t, todėl priimtas sprendimas įrengti likusią 3-iają sekciją, o pirmąsias 2 dalinai uždengti, kad sumažinti kvapų sklaidimą ir filtrato kiekius. Šiuo metu jau eksploatuojama ir 3 sąvartyno sekcija.
- *Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys* (Dumpių k., Klaipėdos r.), kuriame rūšiuojamos mišrios komunalinės atliekos ir kurio pajėgumas siekia 75 000 t/m dirbant viena pamaina ir 125 000 t/m, dirbant dviem pamainomis. MA įrenginio paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti: antrines žaliavas (popierius ir kartonas (19 12 01) ir jų pakuotės (15 01 01); kombinuotosios pakuotės (15 01 05); juodieji metalai (19 12 02); spalvotieji metalai (19 12 03); metalinės pakuotės (15 01 04); plastikai ir guma (19 12 04); plastikinės (kartu su PET) pakuotės (15 01 02); stiklas (19 12 05) ir jo pakuotės (15 01 07); medinės pakuotės (15 01 03)); atliekas, nebetinkančias perdirbimui, tačiau turinčias energetinę vertę (atgautas kietasis kuras, kurio kaloringumas ≥ 11 MJ/kg, drėgnumas ≤ 35 %) (19 12 10); biologiškai skaidžias atliekas, kurios toliau naudojamos kaip žemo kaloringumo degiosios atliekos (kaloringumas ≥ 6 MJ/kg, drėgnumas ≤ 65 %) (19 12 12); inertines atliekas (smėlį, akmenis, žemę) (19 12 09), atsitiktinai su mišriomis komunalinėmis atliekomis patenkančias stambių gabaritų atliekas (20 03 07); nebenaudojamą elektros ir elektronikos įrangą (nenurodyta 16 02 09-16 02) (16 02 14); atliekų rūšiavimo metu susidariusias atliekas, nebetinkamas naudojimui ir energijai gauti (19 12 12). Planuojamu laikotarpiu numatyta atlikti regioninio MA įrenginio kapitalinį remontą bei vėliau jį modernizuoti, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą, taip pat gaminti kietąjį atgautąjį kurą.
- *Didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelė* Dumpiuose, Klaipėdos r., kurios didžiųjų atliekų apdorojimo pajėgumai (srautai) apie 15000 t per metus. Vienu metu apdorojimo aikštelėje iš viso galima sandėliuoti apie 5000 t apdorotų ir neapdorotų atliekų.
- Šalia didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelės, Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos r. įrengta *Šlako apdorojimo aikštelė* ir nuo 2020 m. ji perduoda sutartiniu pagrindu eksploatuoti UAB „Gren

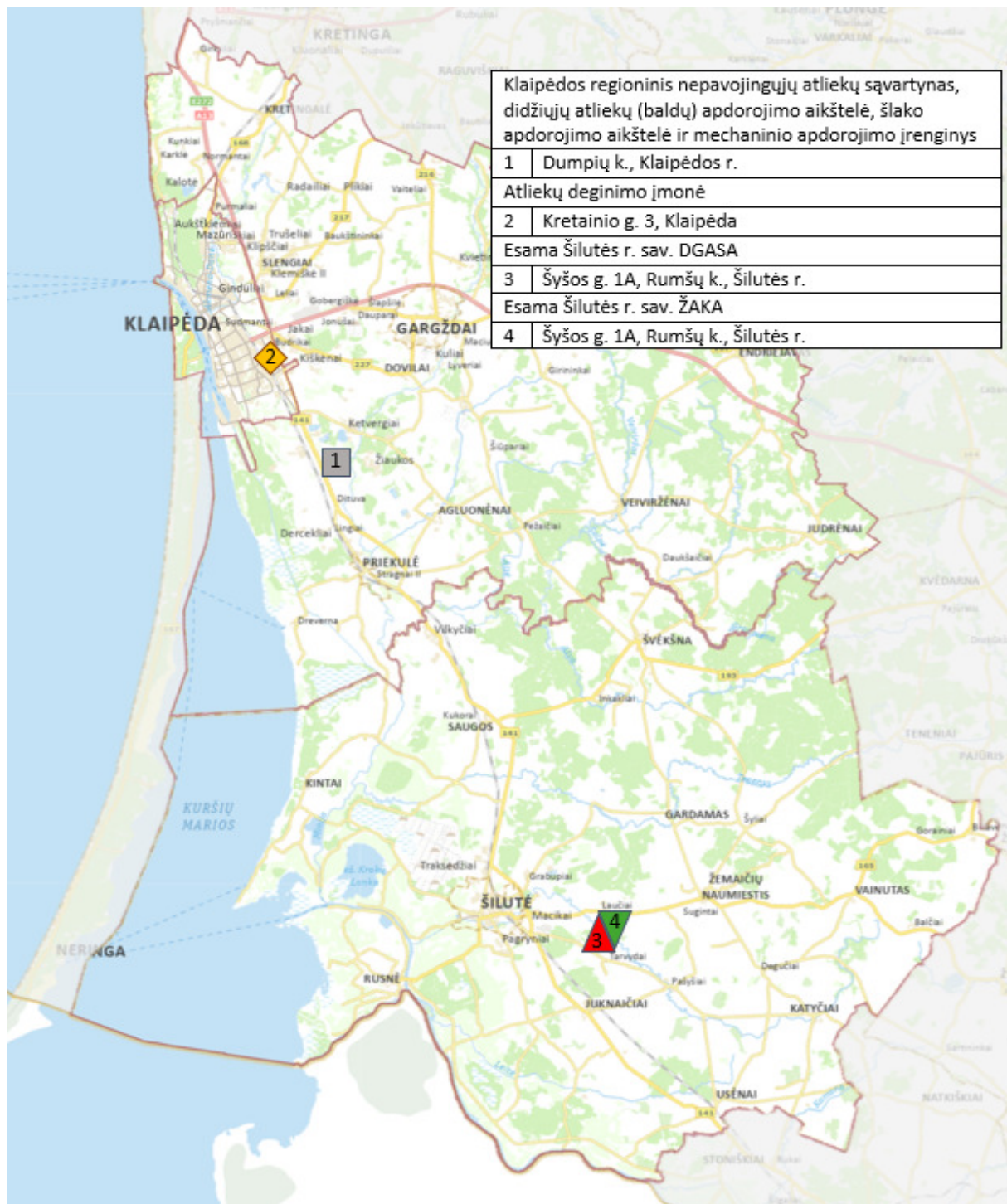
Lietuva“; 2022 m. užbaigtas ir II statybų etapas, šiuo metu šlako aikštelė eksploatuojama pilna apimtimi.

- Šilutės rajone eksploatuojama viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA) adresu Šyšos g. 1A, Rumšų k., Šilutės r., kurioje surenkamos didelių gabaritų, naudotų padangų, buitėje susidariusios statybos ir griovimo, tekstilės, elektros ir elektroninės įrangos, buitėje susidaranti pavojingosios ir kitos atliekos;
- Žaliųjų atliekų tvarkymui eksploatuojama žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA) Šilutės rajone adresu Šyšos g. 1A, Rumšų k., Šilutės r.;
- Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai (nuo 2013 m. UAB „Gren Klaipėda“ (buvusi UAB „Fortum Klaipėda“) LEZ teritorijoje eksploatuoja biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę).
- Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamasis surinkimas konteineriais.
- Tekstilės atliekų atskiras surinkimas konteineriais bei tekstilės atliekų surinkimas DGASA.
- Žaliųjų atliekų namudinis kompostavimas.
- Vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

Lentelė 3. Esami Šilutės rajono savivaldybės ir Klaipėdos regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai, kuriuose tvarkomos ir Šilutės rajono savivaldybės atliekos

Eil. Nr.	Esami Šilutės rajono savivaldybės ir regioniniai komunalinių atliekų bei šlako tvarkymo objektai	Paslaugos
1.	Regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas Dumpiuose, Klaipėdos r.	Komunalinių ir pramonės atliekų priėmimas. Pavojingų atliekų (asbesto) šalinimas. Atliekų rūšiavimas ir deponavimas sąvartyne.
2.	Mechaninio rūšiavimo įrenginys Dumpiuose, Klaipėdos r.	Komunalinių atliekų iš 7 savivaldybių rūšiavimas, perdirbimas, paruošimas energijos gamybai.
3.	Didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelė Dumpiuose, Klaipėdos r.	Baldų ir medienos atliekų smulkinimas, rūšiavimas, paruošimas energijos gamybai, pardavimui.
4.	Šlako apdorojimo aikštelė Dumpiuose, Klaipėdos r.	Sudegintų atliekų šlako sijojimas, rūšiavimas, paruošimas pakartotiniam naudojimui, sandėliavimas.
5.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, adresu Šyšos g. 1A, Rumšų k., Šilutės r.	Didžiųjų ir pavojingų buitės atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui; žaliųjų atliekų priėmimas ir kompostavimas iš savivaldybės gyventojų
6.	Nebenaudojami senieji sąvartynai.	Uždarytų sąvartynų priežiūra, monitoringas, apsauga nuo galimų ekologinių incidentų.

Informacija apie esamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Šilutės rajono savivaldybėje ir regione pateikta **Pav. 3**.

Pav. 3. Esama Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

3.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Remiantis Valstybės duomenų agentūros duomenimis Šilutės rajono savivaldybėje 2021 m. teršalų kiekis buvo mažesnis nei Lietuvoje ir siekė 12,36 kg vienam gyventojui, kai Lietuvos vidurkis yra 21,7 kg vienam gyventojui. Per 2011–2021 m. periodą Šilutės rajono savivaldybėje teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis vienam gyventojui, sumažėjo nuo 19,43 kg 2011 m. iki 12,36 kg vienam gyventojui 2021 m., o bendras Lietuvos teršalų, tenkančių vienam gyventojui kiekis kilogramais, nežymiai sumažėjo nuo 22,1 kg vienam gyventojui 2011 m. iki 21,7 kg vienam gyventojui 2021 m. 2011

m. ir 2021 m. Šilutės rajono savivaldybėje teršalų kiekis 1 km² taip pat buvo žymiai mažesnis nei Lietuvos vidurkiai ir 2021 m. sumažėjo nuo 523,89 kg/km² 2011 m. iki 286,9 kg/km² 2021 m., kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis siekė 1034 kg/km² 2011 m. ir 932,7 kg/km² 2021 m.

2021 m., kaip ir 2011 m., didžiausią dalį į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų sudarė anglies monoksidas (12,25 kg arba 63 proc. vienam gyventojui 2011 m. ir 7,84 kg arba 63 proc. 2021 m.). Mažiausiai į atmosferą išmetama sieros dioksido bei fluoro ir kitų teršalų.

Informacija apie 2011 m. ir 2021 m. į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestus teršalų kiekius pateikta **Lentelė 4**.

Lentelė 4. Šilutės rajono savivaldybėje 2011 ir 2021 m. į aplinkos orą išmestų teršalų kiekis, t/metus.

Teršalo pavadinimas	Išmestų teršalų kiekis, t/m	
	2011 m.	2021 m.
Kietosios medžiagos	47,40	52,97
Dujinės ir skystosios medžiagos	834,30	429,89
Sieros dioksidas	35,60	0,99
Azoto oksidai	77,60	45,18
Anglies monoksidai	555,90	306,13
Lakūs organiniai junginiai	165,00	32,83
Fluoras ir kiti teršalai	0,20	44,76
Viso teršalų	881,70	482,86

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra, 2022 m.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai oro kokybei Šilutės rajono savivaldybėje. Visos Šilutės rajono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo įrenginį, esantį Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje.

Taip pat pažymime, kad atliekų tvarkymo sektorius nėra laikomas reikšmingas šiltnamio dujų susidarymo šaltinis, todėl nepatenka į prekybos apyvartinais taršos leidimais schemą Lietuvoje.

3.2 PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA

Per Šilutės rajono savivaldybės teritoriją teka Nemuno dešinieji intakai Jūra, Veižas, Leitė, Šyša, Minija ir pastarosios intakai Tenenys, Veiviržas. Savivaldybėje yra 55 ežerai (didžiausias – Krokų Lankos) ir 8 tvenkiniai; didelė ir savita Aukštumalės pelkė.

Pagal Valstybės duomenų agentūros duomenis Šilutės rajono savivaldybėje 2021 m. į paviršinius vandenį išleista 4 924,2 tūkst. m³ ūkio, buities ir gamybos nuotekų, t. y. apie 5,0 proc. visų Klaipėdos regiono (98 298,7 tūkst. m³) ir 0,15 proc. visų Lietuvos ūkio, buities ir gamybos nuotekų (3 368 563,7 tūkst. m³) arba 126,05 tūkst. m³/1000 gyventojų. 2021 m. nuotekų išleidimo į paviršinius vandenį kiekis palyginus su 2011 m. Šilutės rajono savivaldybėje sumažėjo 16,8 proc. (nuo 5 916,0 tūkst. m³ 2011 m. iki 4 924,2 tūkst. m³ 2021 m.), kai bendras išleistas Lietuvos nuotekų kiekis augo apie 10,4 proc. arba 1,1 karto (nuo 3 017 423,3 tūkst. m³ 2011 m. iki 3 368 563,7 tūkst. m³ 2021 m.).

UAB „Šilutės vandenys“ teikia vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas Šilutės mieste ir Šilutės rajono gyvenvietėse. Šilutės miesto valymo įrenginių pajėgumas – 10400 m³/parą, kitose gyvenvietėse nuo 30 iki 250 m³/parą. Šiuo metu UAB „Šilutės vandenys“ eksploatuoja 47 vandenvietes, kuriuose yra 65 vandens išgavimo gręžiniai. Vanduo išgaunamas iš 80 - 140 m gylio gręžinių. 2011 m. - 2015 m. įrengti ir pradėti eksploatuoti šeši vandens gerinimo įrenginiai – Laučių, Inkaklių, Saugų, Gorainių, Pašyšių, Vilkyčių ir Kintų gyvenvietėse. Kitose vandenvietėse išgaunamas vanduo atitinka Lietuvos higienos normos HN 24:2017 reikalavimus. Bendrovė eksploatuoja 301 km vandens tinklą, 206,6 km. nuotekų tinklą, apie 40 km. lietaus nuotekų tinklą. 15 valymo įrenginių, kurie per metus išvalo vidutiniškai apie 2500 tūkst. m³ nuotekų. Eksploatuoja 75 nuotekų perpumpavimo stotis.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai paviršinio ir požeminio vandens taršai. Visos Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į mišrių komunalinių atliekų mechaninio apdorojimo įrenginį, esantį Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Technologiniame komunalinių atliekų tvarkymo procese vanduo nėra naudojamas, taip pat nesusidaro ir gamybinių nuotekų. Didžioji dalis išrūšiuotų atliekų naudojama energijai gauti arba perduodama šias atliekas perdirbančioms įmonėms. Tik nedidelė dalis (2021 m. – apie 8 proc., 2022 m. – apie 5 proc.) atliekų, kurios nėra tinkamos nei naudojimui energijai gauti, nei perdirbimui, šalinamos Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyne. Šis sąvartynas atitinka ES reikalavimus, įrengta filtrato surinkimo ir valymo sistema, todėl neigiamas poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui yra kontroliuojamas.

3.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau pagrindinis poveikis siejamas su dirvožemio praradimais dėl atliekų sąvartynų užimamų plotų. Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno užimamas plotas – 10,3 ha.

3.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

2021 m. į Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta 11,991 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 1,687 tūkst. tonų (apie 14 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 8,951 tūkst. tonų (apie 75 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 0,979 tūkst. tonų (apie 8 proc.) pašalinta sąvartyne. 2022 m. į Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta 12,192 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 1,882 tūkst. tonų (apie 15 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 8,543 tūkst. tonų (apie 70 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 0,642 tūkst. tonų (apie 5 proc.) pašalinta sąvartyne (žr. **Lentelė 5**).

Lentelė 5. Komunalinių atliekų, surinktų iš Šilutės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos mokėtojų, sutvarkymas (2021–2022 m.).

Komunalinės atliekos	Šilutės rajono sav.	
	2021 m	2022 m.
Atliekų kiekis, tonos/metus		
Surinktas komunalinių atliekų kiekis	11 991	12 192
Perdirbtas/panaudotas pakartotinai	1 687	1 882

komunalinių atliekų kiekis		
Sunaudotas energijai gauti (sudegintas) komunalinių atliekų kiekis	8 951	8 543
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	979	642
Atliekų kiekis, kg/gyventojui/metus		
Surinktas komunalinių atliekų kiekis	312	318
Perdirbtas/panaudotas pakartotinai komunalinių atliekų kiekis	44	49
Sunaudotas energijai gauti (sudegintas) komunalinių atliekų kiekis	233	223
Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	26	17

Šaltinis: Savivaldybių ataskaitos AAA už 2021 ir 2022 m.

Vadovaujantis **Lentelė 5** pateikta informacija, galime daryti išvadą, kad atliekų naudojimas energijai gauti yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo būdas Šilutės rajono savivaldybėje, todėl yra prarandami dideli kiekiai medžiaginių išteklių.

3.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

Vadovaujantis *Saugomų teritorijų valstybės kadastro* duomenų bazėje pateikta informacija Šilutės rajono savivaldybėje yra įsteigti 2 parkai: Nemuno deltos regioninis parkas (rajono teritorijoje užima 29 112,24 ha plotą), Kuršių nerijos nacionalinis parkas (rajono teritorijoje užima vos 0,01 ha plotą), 2 biosferos poligonai: Vainuto miškų biosferos poligonas ir Kuršių marių biosferos poligonas, 2 rezervatai: Nemuno priešakinės deltos gamtinis rezervatas, Medžioklės pelkės gamtinis rezervatas, 39 draustiniai, 5 gamtos paveldo objektai, 22 Natura 2000 teritorijos, kuriose įsteigta 15 buveinių apsaugai svarbių teritorijų bei 7 paukščių apsaugai svarbios teritorijos. Natura 2000 saugomos teritorijos, kuriose yra ribojama ūkinė veikla, Šilutės rajono savivaldybėje užima 95 942,082 ha teritoriją.

Pagrindiniai teisės aktai reglamentuojantys veiklą šiose saugomose teritorijose yra:

- Lietuvos Respublikos *saugomų teritorijų įstatymas*. Šis įstatymas reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų keitimo, statuso pakeitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos juose reglamentavimą;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimas Nr. 276 „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“.

Informacija kaip Šilutės rajono savivaldybėje šiuo metu eksploatuojami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai yra išsidėstę saugomų teritorijų (Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinių saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų) atžvilgiu pateikta **Lentelė 6**.

Lentelė 6. Netoli Šilutės rajono savivaldybės ir Klaipėdos regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios saugomos teritorijos

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
1.	Klaipėdos regioninis sąvartynas	Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r.	Minijos ichtiologinis draustinis	Draustinis	~2,79
2.	Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys		Kliošių kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~4,2
			Lužijos botaninis draustinis	Draustinis	~5,99
			Kuršių marių biosferos poligonas	Poligonas	~5,98
			Kalvių karjeras	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~1,22
			Minijos upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~2,36
			Minijos upė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,78
			Tyrų pelkė	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~4,13
			Lužijos ir Tyrų pelkės	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~4,13
			Šernų akmuo	Gamtos paveldo objektas, riedulys	~3,20
			Šernų ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~3,20
			3.	Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė	Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos r.
4.	Šlako apdorojimo aikštelė	Kliošių kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~4,88	
		Lužijos botaninis draustinis	Draustinis	~6,35	
		Kuršių marių biosferos poligonas	Poligonas	~6,29	
		Kalvių karjeras	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~1,51	
		Minijos upės slėnis	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~2,66	
		Minijos upė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,99	
		Tyrų pelkė	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~4,88	
		Lužijos ir Tyrų pelkės	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai	~4,88	

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
				svarbios teritorijos	
			Šernų akmuo	Gamtos paveldo objektas	~3,37
			Šernų ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~3,37
5.	Šilutės rajono didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų, buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė DGASA ir ŽAKA	Šyšos g. 1a., Rumšų k., Šilutės r.	Nemuno deltos regioninis parkas	Regioninis parkas	~7,71
			Šyšos botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~7,71
			Sausgalvių botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~7,89
			Rupkalvių telmologinis draustinis	Draustinis	~8,78
			Žalgirių kaimo kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~8,84
			Kūlynų botaninis-zoologinis draustinis	Draustinis	~9,60
			Lapynų apylinkės	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~6,52
			Nemuno delta	Natura 2000 teritorijos: paukščių ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~7,73
			Pagrynių ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~5,8
			Hermano Zudermano ažuolas	Gamtos paveldo objektas	~9,77
6.	Biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė UAB Gren Klaipėda (buvusi UAB „Fortum Klaipėda“)	Kretainio g. 3, Klaipėda	Kuršių nerijos nacionalinis parkas	Nacionalinis parkas	~4,27
			Mažeikių miško beržo genetinis draustinis	Draustinis	~3,46
			Smeltės botaninis draustinis	Draustinis	~4,13
			Alksnynės kraštovaizdžio draustini	Draustinis	~4,27
			Hageno gūbrio geomorfologinis draustinis	Draustinis	~4,41
			Smiltynės urbanistinis draustinis	Draustinis	~5,64
			Neringos talasologinis draustinis	Draustinis	~6,37
			Kuršių marių biosferos poligonas	Poligonas	~5,95
			Kuršių nerijos nacionalinis parkas	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~4,20
			Kuršių nerija	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~4,20
			Kuršių marios	Natura 2000 teritorijos: paukščių ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~6,05
			Kalvių karjeras	Natura 2000 teritorijos: paukščių ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~6,90
			Storoji Klaipėdos liepa	Gamtos paveldo objektas	~4,75
			Storasis uosis, Paupio ažuolas	Gamtos paveldo objektai	~4,96–5,00

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
			Skvero ažuolas, Bibliotekos ažuolas, Plačiašakis ažuolas	Gamtos paveldo objektai	~6,09–6,35

Šaltinis: Saugomų teritorijų valstybės kadastras

Įvertinus **Lentelė 6** pateiktą informaciją, galime teigti, kad nei vienas esamas regioninis ir Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo įrenginys nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000, nacionalines saugomas ar gamtos paveldo objektų teritorijas.

3.6 KULTŪROS PAVELDAS

Pagrindinis teisės aktas reglamentuojantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugą yra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas.

Šilutės rajono savivaldybėje gausu kultūros paveldo objektų. Vadovaujantis Kultūros vertybių registro duomenis Šilutės rajono savivaldybėje yra įregistruoti 518 kultūros paveldo objektai, iš kurių 507 nekilnojami kultūros paveldo objektai bei 11 kilnojami kultūros paveldo objektų.

Arčiausiai (iki 2,4 km spinduliu) esamų Šilutės rajono savivaldybės bei Klaipėdos regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios nekilnojamosios kultūros vertybės ir atstumai iki jų pateikti **Lentelė 7**.

Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose aplinkai bei kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina. Nei vieno esamo Šilutės rajono savivaldybės bei Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginio teritorijoje kultūros paveldo vertybių nėra.

Lentelė 7. Netoli Šilutės rajono savivaldybės bei regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios kultūros paveldo vertybės

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
1.	Klaipėdos regioninis sąvartynas	Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r.	Spengių k. evangelikų liuteronų senosios kapinės (kodas 22485)	~1,75
2.	Klaipėdos regioninis mechaninio apdorojimo (MA) įrenginys		Toleikių kapinynas (kodas 6181)	~2,00
			Toleikių k. pirmosios senosios kapinės (kodas 24372)	~2,2
3.	Didžiųjų atliekų (baldu) apdorojimo aikštelė	Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos r.	Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo akto signataro Alfonso Žalio kapas (kodas 31638)	~1,2
4.	Šlako apdorojimo aikštelė		Toleikių kapinynas (kodas 6181)	~1,4
			Toleikių k. pirmosios senosios kapinės (kodas 24372)	~1,5
			Laistų geležinkelio tiltas (kodas 39435)	~2,2
			Spengių kaimo evangelikų liuteronų senosios kapinės (kodas 22485)	~2,4
5.	Šilutės rajono didžiųjų atliekų, antrinių žaliavų, buityje susidariusių pavojingų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė DGASA ir ŽAKA	Šyšos g. 1a., Rumšų kaimas, Šilutės r.	Jonaičių mokyklos statinių kompleksas (kodas 29942), Jonaičių mokyklos statinių komplekso mokykla (kodas 10561), Jonaičių mokyklos statinių komplekso rūsys (kodas 29943)	~1,0
			Jonaičių, Mažių senovės gyvenvietė (kodas 30311)	~1,1
			Jonaičių kaimo evangelikų liuteronų senosios kapinės (kodas 24277)	~1,3
			Rumšų kaimo evangelikų liuteronų senosios kapinės (kodas 24339)	1,44
			Gaidelių kaimo evangelikų liuteronų pirmosios senosios kapinės (kodas 24270)	~1,5
6.	Biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė UAB Gren Klaipėda (buvusi UAB „Fortum Klaipėda“)	Kretainio g. 3, Klaipėda	Lypkių geležinkelio pralaida (kodas 35592)	~0,3
			Gedminių dvaro namas (kodas 236)	~1,4
			Švepelių kaimo senosios kapinės (kodas 24360)	~1,5

Šaltinis: Kultūros vertybių registras

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad Šilutės rajono savivaldybėje esami bei regioniniai atliekų tvarkymo įrenginiai nepatenka į kultūros paveldo objektų teritorijas ir su jomis nesiriboja. Pažymime, kad dėl esamų atliekų tvarkymo įrenginių ir juose vykdomų veiklų jau yra gauti Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos skyriaus pritarimai, veiklos vykdomos vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros išduotais Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimais ar Taršos leidimais. Kadangi atliekų tvarkymo veiklos ir toliau bus vykdomos esamose teritorijose, t.y jų atstumas iki kultūros paveldo vertybių bei poveikis kultūros paveldo objektams nesikeičia, todėl detalesnė informacija apie poveikį kultūros paveldo vertybėms neteikiama.

3.7 KRAŠTOVAIZDIS

Atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį kraštovaizdžiui dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Tačiau įvertinus tai, kad komunalinės atliekos yra koncentruotai surenkamos ir tvarkomos tik tam skirtose vietose, todėl galima teigti, kad tokiu būdu Šilutės rajono savivaldybės bei Klaipėdos regiono teritorijoje yra mažinama aplinkos, o tuo pačiu ir kraštovaizdžio tarša atliekomis.

Esamos DGASA, ŽAKA, asbesto laikymo aikštelės, regioninio sąvartyno, MA įrenginių įrengimo vietos buvo parinktos ten, kur kraštovaizdžio estetinė vertė yra mažiausia, taip mažinant atliekų tvarkymo įrenginių daromą neigiamą poveikį Šilutės rajono savivaldybės bei Klaipėdos regiono kraštovaizdžiui.

3.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Atliekų tvarkymo poveikis antropogeniniams ištekliams siejamas su žemės sklypų naudojimo suvaržymu dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ). Atliekų tvarkymo įrenginiams SAZ turi būti nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais (žr. **Lentelė 8**). SAZ ribų dydžiai gali būti tikslinami (sumažinami ar padidinami), atsižvelgiant į konkrečios planuojamos ūkinės veiklos galimą poveikį gyventojų sveikatai bei numatomas poveikio sumažinimo priemones, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.

Lentelė 8. Atliekų tvarkymo įrenginiams nustatomos sanitarinės apsaugos zonos (SAZ).

Komunalinio objekto (įrenginio) pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis, m
Atliekų deginimo įrenginys	500
Nepavojingųjų atliekų sąvartynas	500
Inertinių atliekų sąvartynas	200
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (be maisto atliekų, gamybinės kilmės biologiškai skaidžių atliekų, gyvūninės kilmės šalutinių produktų, nuotekų dumblo kompostavimo)	100
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (kompostuojant maisto atliekas, gamybinės kilmės biologiškai skaidžias atliekas, gyvūninės kilmės šalutinius produktus, nuotekų dumblą)	500
Atliekų laikymo, perkrovimo ir rūšiavimo įmonės įrenginiai (statiniai)	100
Uždarytas pavojingųjų ir nepavojingųjų atliekų sąvartynas*	100

Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. T2-317 biokuro ir atliekų jėgainei nustatyta 150 m sanitarinės apsaugos zona, neišeinanti iš Klaipėdos LEZ nustatytos bendros SAZ.

2020–2021 m. kompleksiskai įvertinus visas sąvartyno sklype vykdomas ir planuojamas vykdyti veiklas (atliekų šalinimas sąvartyne, atliekų rūšiavimas mechaninio rūšiavimo įrenginiuose, dugno pelenų (šlako) laikymas ir perdirbimas; degių atliekų laikymas; statybinių ir didžiųjų atliekų tvarkymas; sąvartyno dujų surinkimas ir utilizavimas; sąvartyno kaupo III-iosios sekcijos įrengimas ir eksploatacija) buvo atliktos poveikio visuomenės sveikatos vertinimo procedūros ir šiems įrenginiams nustatyta bendra sanitarinė apsaugos zona (150 m nuo sklypo ribų) (žr. 4 priedą).

Šiuo metu veikiančiai tiek ŽAKA, tiek DGASA yra nustatytas SAZ. Detalesnė informacija apie nustatytus SAZ dydžius pateikta **Lentelė 9** ir **Lentelė 10**.

Lentelė 9. Šilutės rajono savivaldybės žaliųjų atliekų kompostavimo aikštei nustatytas sanitarinės apsaugos zonos dydis

Administracinė teritorija	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės adresas	SAZ dydis, m	SAZ įteisinimo dokumentas
Šilutės r.	Rumšų k., Šilutės r.	100	Detalusis planas patvirtintas Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2006-03-23 sprendimu Nr. T1-1025

Lentelė 10. DGASA, esančiai Šilutės rajono savivaldybėje, nustatytas sanitarinės apsaugos zonos dydis.

Administracinė teritorija	DGASA adresas	SAZ dydis, m	SAZ įteisinimo dokumentas
Šilutės r.	Rumšų k., Šilutės r.	100	Detalusis planas patvirtintas Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2006-03-23 sprendimu Nr. T1-1025

3.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

Esamą gyventojų sveikatos būklę galima įvertinti naudojantis sergamumo bei mirtingumo statistiniais duomenimis. Remiantis Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale skelbiamais Lietuvos sveikatos rodikliais žemiau pateikiama gyventojų pagrindinių sveikatos problemų statistinių duomenų analizė. Šiame dokumente vertinami Šilutės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo duomenys, lyginant juos su apibendrintais Klaipėdos apskrities (regiono) ir Lietuvos duomenimis. Žemiau pateikti sveikatos rodikliai bei jų statistinė duomenų analizė atlikta pagal 2022 m. spalio mėn. statistinę informaciją.

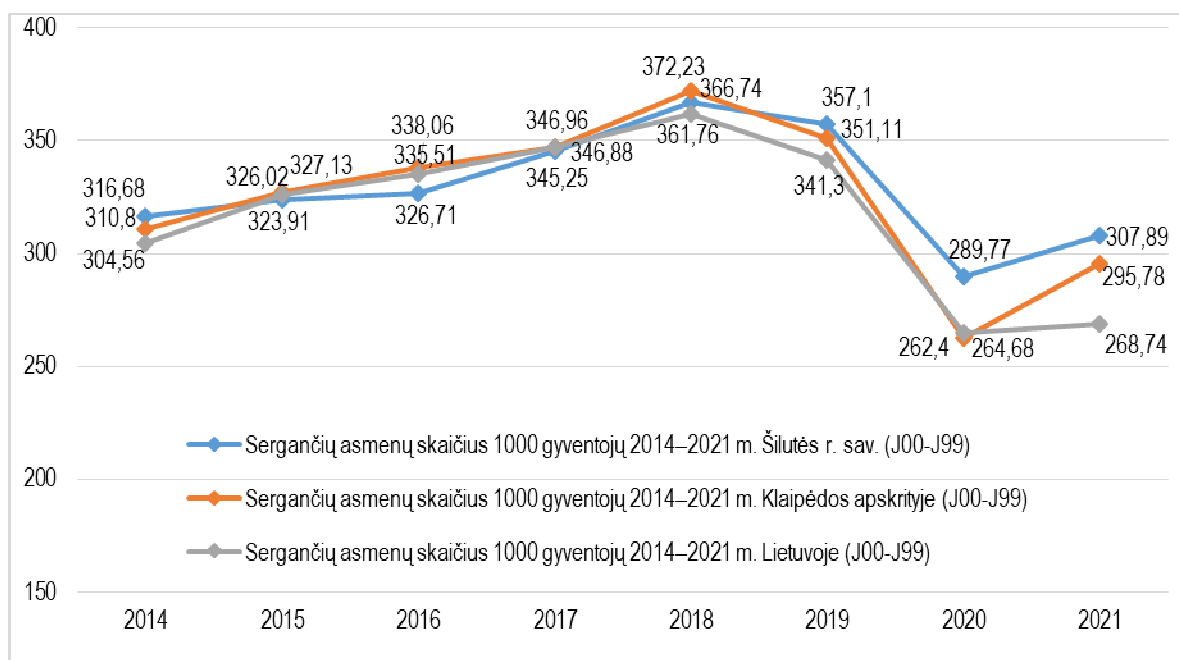
Pav. 4 – Pav. 7 pateikiama informacija apie Šilutės rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumo pokyčius 2014–2021 metais. Ligtumo rodiklis išreikštas sergančių asmenų skaičiumi 1 000 gyventojų¹.

2014–2019 m. Šilutės rajono savivaldybėje, kaip ir Klaipėdos apskrityje bei visoje Lietuvoje, ligtumas visomis ligomis nuolat, nors ir nestipriai, didėjo (ligotumo kvėpavimo sistemos ligomis tolygus didėjimas stebimas iki 2018 m., Klaipėdos apskrityje ligtumo piktybiniais navikais tolygus didėjimas stebimas iki

¹ Sergantys asmenys (ligotumas) – asmenų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius (pagal TLK kodus). Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas.

2018 m.). Tačiau 2020 m. duomenys rodo didelį visų ligotumo rodiklių kaip Šilutės rajono savivaldybėje, taip ir Klaipėdos regione bei visoje Lietuvoje sumažėjimą. Manytina, kad šiam pokyčiui didžiausią įtaką padarė COVID-19 pandemija ir jos metu įvestas karantinas: gyventojų judėjimo ribojimai, nebūtinųjų prekių ir paslaugų pardavimo veiklų stabdymas, viešųjų erdvių uždarymas, privalomas asmens apsaugos priemonių naudojimas. Galima daryti prielaidą, kad ligų diagnostikos rezultatus paveikė ir dėl pandemijos valdymo priemonių sumažėjusios sveikatos priežiūros paslaugų apimtys ir prieinamumas, neįgyvendinamos arba vėluojamos įgyvendinti ligų diagnostikos priemonės, laiku nesuteiktos sveikatos priežiūros paslaugos tiek dėl taikytų apribojimų, tiek dėl gyventojų nenoro kreiptis į sveikatos priežiūros institucijas bijant užsikrėsti COVID-19 virusu. 2021 m. ligotumas visoms ligomis vėl padidėjo (tik ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis Šilutės rajono savivaldybėje nesikeitė), tačiau ligotumo rodikliai buvo mažesni nei 2019 m.

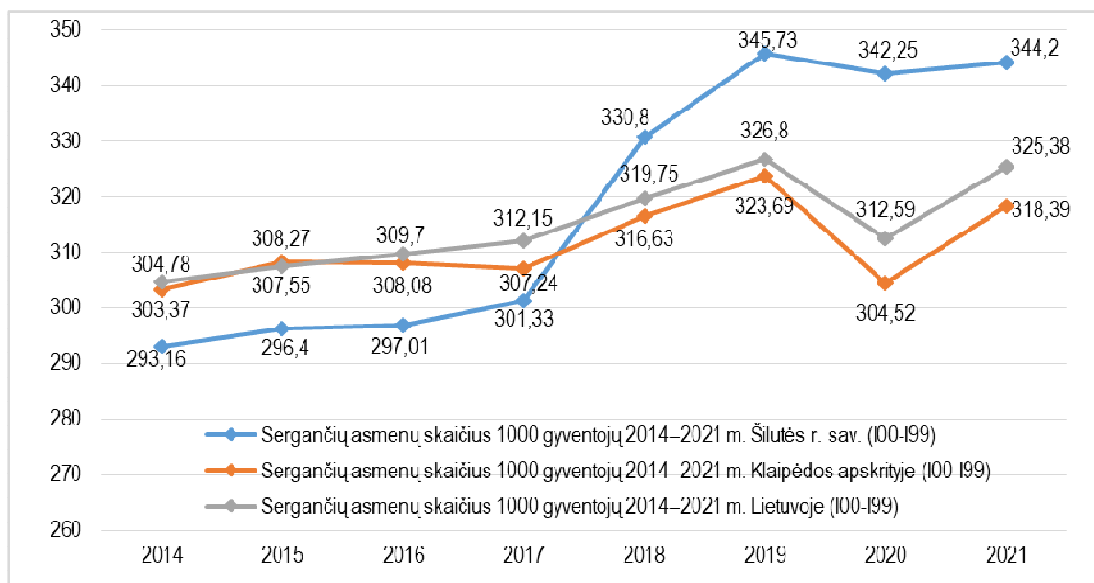
Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis 2021 m. Šilutės rajono savivaldybėje buvo 307,89 / 1 000 gyv., šis rodiklis buvo didesnis nei Lietuvoje (268,74 / 1000 gyv.) bei Klaipėdos apskrityje (295,78 / 1 000 gyv.). Vertinant ligotumo rodiklio kitimo tendencijas per 2014–2021 m. laikotarpį, Šilutės rajono savivaldybėje, kaip ir Klaipėdos apskrityje bei visoje Lietuvoje, stebimas sergančiųjų skaičiaus padidėjimas nuo 2014 m. iki 2018 metų, 2019 m. ligotumas sumažėjo, o 2020 m., greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, ligotumas žymiai sumažėjo, bet 2021 m. ligotumas vėl padidėjo, bet buvo mažesnis nei 2019 m. (žr. **Pav. 4**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 4. Šilutės rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 2014–2021 m.

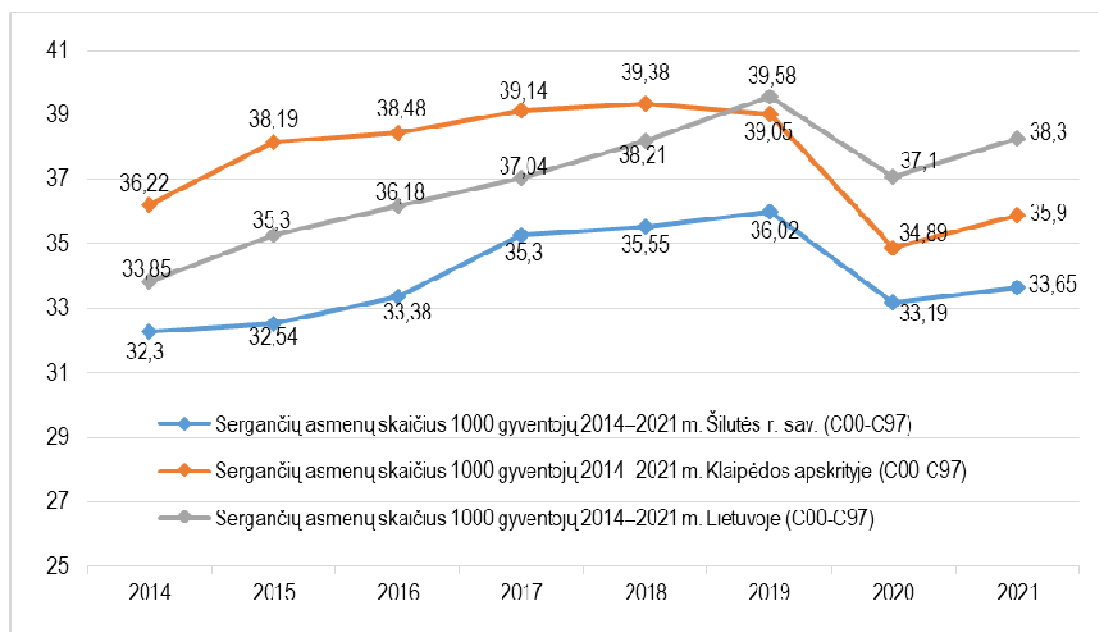
Ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Šilutės rajono savivaldybėje 2021 m. siekė 344,2 / 1000 gyv. ir buvo didesnis nei Lietuvoje (325,38 / 1000 gyv.) bei Klaipėdos apskrityje (318,39 / 1000 gyv.). Per 2014–2021 m. laikotarpį ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Šilutės rajone išaugo, tačiau visoje Lietuvoje bei Klaipėdos apskrityje sergančiųjų kraujotakos sistemos ligomis taip pat kasmet daugėja. Tik 2020 m. Šilutės rajone, kaip ir visoje Lietuvoje bei Klaipėdos apskrityje, greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, buvo stebėtas ligotumo sumažėjimas, bet 2021 m. ligotumas vėl padidėjo (žr. **Pav. 5**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 5. Šilutės rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (100-199) 2014–2021 m.

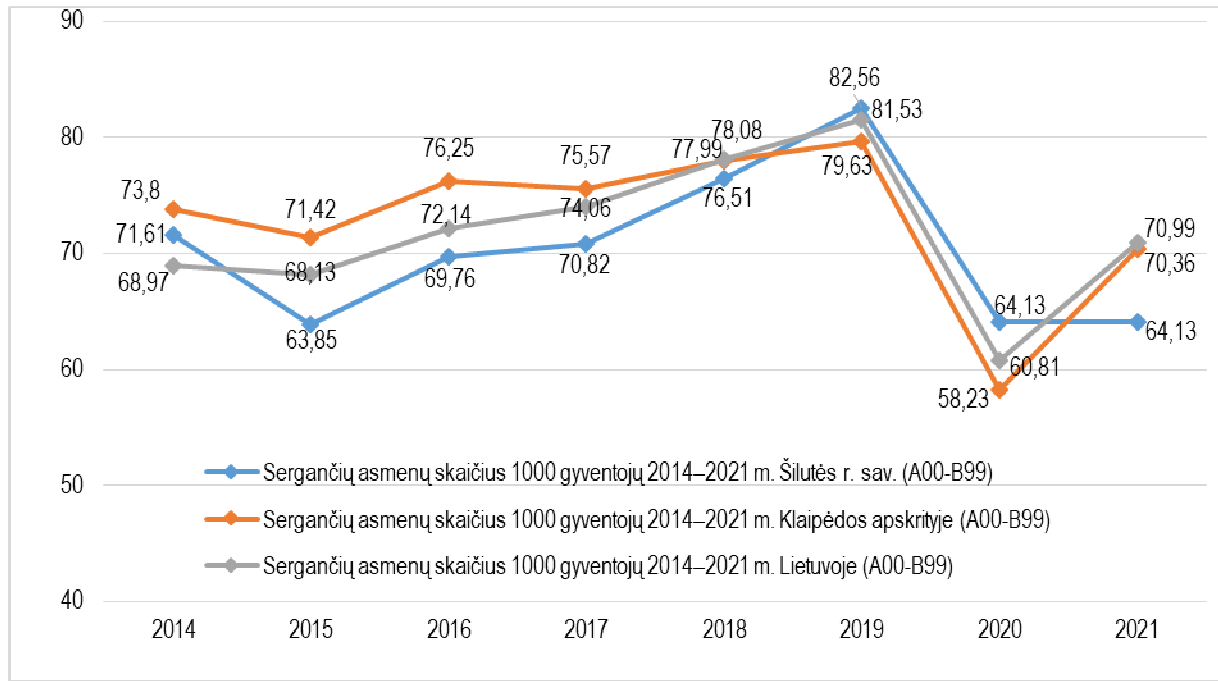
Ligotumas piktybiniais navikais Šilutės rajono savivaldybėje 2021 m., kaip ir visą 2014–2021 m. laikotarpį, buvo mažesnis nei Lietuvoje bei Klaipėdos apskrityje ir siekė 33,65 / 1000 gyv., Klaipėdos apskrities rodiklis tais pačiais metais buvo 35,9 / 1000 gyv., Lietuvoje – 38,3 / 1000 gyv. Per 2014–2021 m. laikotarpį Šilutės rajono savivaldybėje sergančiųjų piktybiniais navikais skaičius didėjo, bet Klaipėdos apskrityje ir visoje Lietuvoje sergančiųjų skaičius taip pat augo. Tik 2020 m., greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, Šilutės rajone, kaip ir Klaipėdos apskrityje bei visoje Lietuvoje, ligotumas žymiai sumažėjo, o 2021 m. ligotumas vėl padidėjo. (žr. **Pav. 6**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 6. Šilutės rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas piktybiniais navikais (įskaitant limfinių kraujodaros ir jiems giminingų audinių, (C00-C97) 2014–2021 m.

Ligotumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis rodiklis Šilutės rajono savivaldybėje 2021 m. buvo mažesnis nei Klaipėdos apskrityje ir Lietuvoje: 1000 gyv. teko 64,13 sergančiųjų, Klaipėdos apskrityje 1000 gyv. teko 70,36 sergantieji, Lietuvoje 1000 gyv. teko 70,99 sergantieji. 2020 m. Šilutės rajone, kaip ir visoje Lietuvoje bei Klaipėdos apskrityje, greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, ligotumas žymiai sumažėjo, o 2021 m. ligotumas visoje Lietuvoje bei Klaipėdos apskrityje vėl padidėjo, o Šilutės rajono savivaldybėje nesikeitė. (žr. **Pav. 7**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 7. Šilutės rajono savivaldybės, Klaipėdos apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas tam tikromis infekcinėmis ir parazitų sukeliomomis ligomis (A00-B99) 2014–2021 m.

Atliekų tvarkymo įtaka visuomenės sveikatai pasireiškia per potencialiai kenksmingų medžiagų poveikį, tačiau išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra.

Apibendrinus pastarųjų metų duomenis, galima daryti išvadą, kad Šilutės rajono savivaldybės gyventojų sveikatą lemia didėjantis kraujotakos sistemos ligų, kvėpavimo sistemos ligų, piktybinių navikų ligotumo rodiklis.

4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS

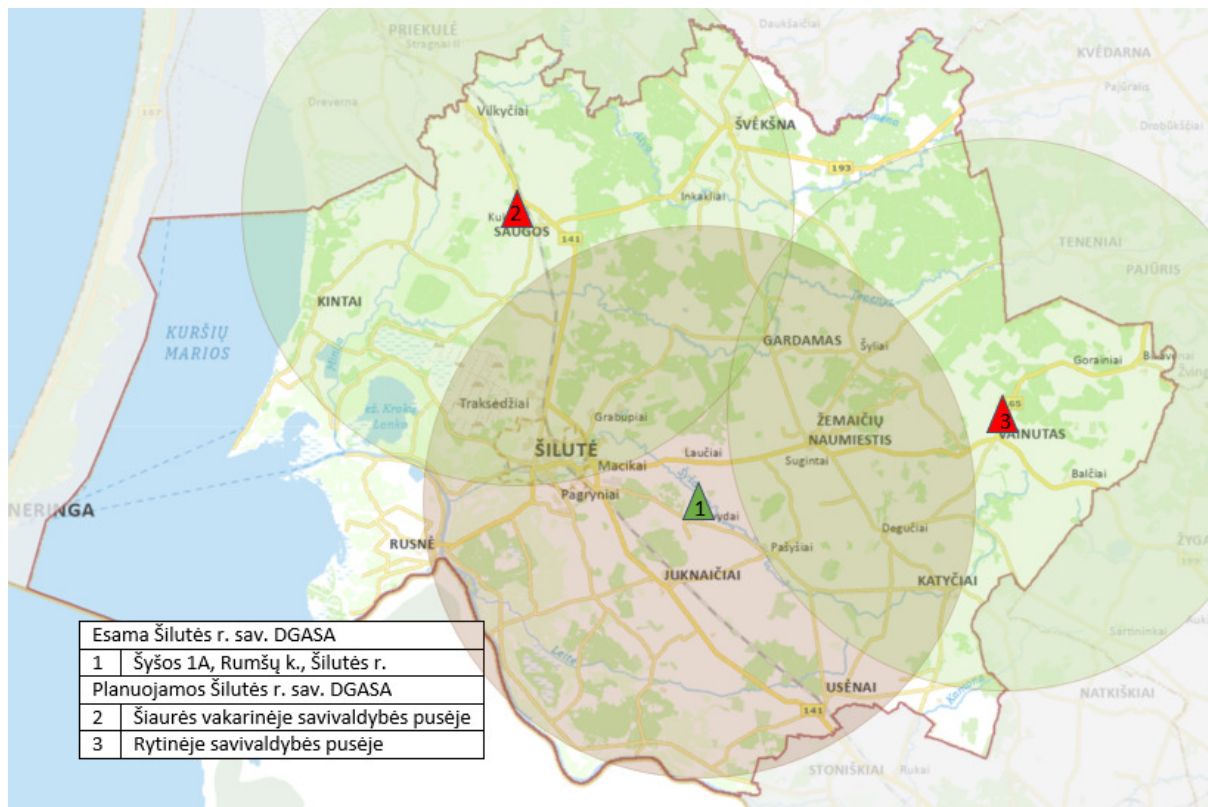

Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Klaipėdos regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Todėl Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje susidaranti komunalinės atliekos tvarkomos ne tik Šilutės rajono savivaldybei priklausančiuose ar papildomai planuojamuose įrengti atliekų tvarkymo įrenginiuose, bet ir esamuose bei planuojamuose regioniniuose atliekų tvarkymo įrenginiuose. Komunalinių atliekų tvarkymo regionas suprantamas kaip teritorija, apimanti daugiau negu vienos savivaldybės teritoriją, kurioje tos savivaldybės bendru sutarimu įsteigusios juridinį asmenį bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams. Klaipėdos regionas apima Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Neringos, Palangos miesto, Skuodo rajono, Šilutės rajono savivaldybių teritorijas. Šią sistemą organizuoja ir administruoja Klaipėdos apskrities savivaldybių įsteigta įmonė UAB Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (KRATC).

Kuriant Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros bus pastatyta ir pradės veikti rengiamo *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo laikotarpio viduryje.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021-2027 m. plano projekte daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų, maisto švaistymo prevenciją, šiukšlinimo mažinimą bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

Šilutės rajono savivaldybėje jau veikia 1 DGASA. Siekiant įvykdyti valstybinę užduotį – iki 2027 m. kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, Šilutės rajone papildomai dar planuojama įrengti 2 DGASA. Planuojama, kad DGASA reikėtų įrengti savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse). Tikslios DGASA įrengimo vietos dar nėra numatytos. Šių aikštelių įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybės lygmenyje, kuri dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA įrengimui. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, Šilutės rajono savivaldybės administracija parinks tokias DGASA įrengimo vietas, kad jos nepatektų į saugomas bei kultūros paveldo teritorijas ir su jomis nesiribotų. **Pav. 8** Pateikta informacija apie esamą ir planuojamas DGASA Šilutės rajono savivaldybėje su pažymėtu 15 km spinduliu aplink jas.

Pav. 8. Esama ir planuojamos DGASA Šilutės rajono savivaldybėje su pažymėtu 15 km spinduliu aplink jas

Nauji regioniniai atliekų tvarkymo įrenginiai, kuriais naudosis ir Šilutės rajono savivaldybė, planuojami šalia esamų atliekų tvarkymo įrenginių Dumpių k., Klaipėdos r.: maisto atliekų apdorojimo įrenginys planuojamas esamo Klaipėdos regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Dumpių k. Klaipėdos r. teritorijoje šalia MA įrenginio, o DGASA, skirta atliekų priėmimui iš juridinių asmenų, bei statybinių atliekų rūšiavimo aikštelė planuojamos įrengti prie didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelės, esančios Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos r., todėl naujų atliekų tvarkymo įrenginių vietos alternatyvos nenagrinėjamos.

4.1 PLANUOJAMI PASTATYTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI

Šiame skyriuje pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius, kuriuos planuojama pastatyti ir pradėti eksploatuoti iki 2027 m., t. y. rengiamo *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* pabaigos (žr. **Lentelė 11**).

Lentelė 11. Planuojami Šilutės rajono savivaldybės ir Klaipėdos regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai ir kiti objektai

Eil. Nr.	Planuojami nauji regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo ir kiti objektai	Paslaugos
1.	Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys Dumpiuose, Klaipėdos r. (KRATC projektas)	Rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surinktų maisto atliekų rūšiavimas, priemaišų atskyrimas depakeryje, biomasės pulpos, tinkamos biodujų gamybai, paruošimas.
2.	Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė Dumpiuose, Klaipėdos r. (KRATC projektas)	Statinių atliekų rūšiavimas, perdirbimas, paruošimas energijos gamybai, šalinimui.
3.	1 nauja regioninė didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė juridiniams asmenims Dumpiuose, Klaipėdos r. (KRATC projektas)	Didžiųjų ir pavojingųjų buitės atliekų priėmimas iš juridinių asmenų ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, daiktų mainai pakartotiniam naudojimui.

Eil. Nr.	Planuojami nauji regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo ir kiti objektai	Paslaugos
4.	Papildomos 2 naujos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Šilutės rajono savivaldybėje (šiaurės vakarinėje (preliminariai – Saugų apylinkėse) ir rytinėje (preliminariai – Vainuto apylinkėse) savivaldybės dalyse).	Didžiųjų ir pavojingųjų buitinių atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui, daiktų mainai pakartotiniam naudojimui

Maisto atliekų apdorojimo įrenginys. Šis įrenginys bus įrengtas Dumpiuose, Klaipėdos r. Šilutės rajono savivaldybė planuoja naudotis šiuo įrenginiu atskirai surinktų maisto atliekų tvarkymui. Rūšiuojamuoju būdu surinktos maisto atliekos į apdorojimo įrenginį bus atvežamos šiukšliavežėmis ir iškraunamos į priėmimo bunkerį ar patalpas. Į maisto atliekų rūšiavimo (paruošimo apdoroti) liniją, kurios našumas ne mažesnis kaip 5 t/val. (6 673 t/m), maisto atliekos iš įgilinto bunkerio bus tiekiamos uždaru sraigtiniu konvejeriu. Rūšiavimo linijoje bus sumontuotas maišelių praplėšytuvai, skirtas suplėšyti maisto atliekų maišelius, nepažeidžiant pačių atliekų. Išpakuotos atliekos praplėšytuve bus apdorojamos probiotiniu preparatu „ProbioStopOdor“. Visos atliekos į tolimesnį rūšiavimo etapą pateks apdorotos probiotiniu preparatu. Atviru juostiniu konvejeriu išpakuotų atliekų srautas slinks pro rūšiavimo kabiną. Rūšiavimo kabinoje iš konvejeriu slenkančio srauto bus atskiriamos į maisto atliekų srautą (maišus) patekusios ne maisto atliekos (19 12 12) ir stiklo atliekos (19 12 05), kurios yra nepageidaujamos depakeryje. Atrinktos ne maisto atliekos ir stiklas bus surenkami į atskirus konteinerius. Ne maisto atliekos (19 12 12) tolimesniam apdorojimui bus nukreipiamos į esamą MA įrenginį. Maisto atliekos (20 01 08) iš rūšiavimo kabinos konvejeriais transportuojamos į depakerį (2), kuriame maisto atliekos išskiriamos į dvi frakcijas:

- 1) maisto atliekų biomasę (19 12 12), kuri bus laikinai saugoma 150 m³ biomasės rezervuare ir perduodama biodujų gamybai privačiam operatoriui;
- 2) įvairios priemaišos ir pakuotės (19 12 10), kurios bus nukreipiamos į degintinų atliekų frakciją.

Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė. Statybos ir griovimo atliekos bus priimanos tiesiogiai į aikštelę pagal sudarytas sutartis. Pasverta transporto priemonė išpila apdorojimui skirtas atliekas numatytoje sandėliavimo vietoje. Minėta veikla bus atliekama atviroje lauko aikštelėje. Taip pat, siekiant apsaugoti aplinkos poveikiui neatsparias tvarkomas atliekas nuo atmosferinių kritulių įtakos bei riboti dulkių sklaidą, o taip pat neleisti vėjui ir paukščiams išnešioti smulkiosios atliekų frakcijos, aikštelė bus aptverta lengvos konstrukcijos kilnojamu atitvaru, kurio šoninės ir viršaus dangos esant poreikiui gali būti nuimamos/pakeliamos. Perdirbimo metu bus gaunama produkcija - skirtingų frakcijų skalda ir atsijos. Iš statybos ir griovimo objektų gautos atliekos ne visada bus paruoštos perdirbimui, todėl ekskavatorius su hidraulinėmis žnyplėmis jas paruoš perdirbimui, t.y. susmulkins iki reikiamo dydžio segmentų, kuriuos būtų galima krauti į perdirbimo įrenginį. Atliekos, kurių kodai 17 01 01 (betonas), 17 01 02 (plytos), 17 09 04 (mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nenurodytos 17 09 01, 17 09 02 ir 17 09 03) bus perdirbamos į skaldą.

Gauta produkcija – skalda ir atsijos, sandėliuojamos aikštelėje šiam tikslui skirtoje vietoje.

Perdirbant gelžbetonio atliekas susidarys juodųjų metalų liekanos. Juodojo metalo liekanos bus atskiriamos magnetiniu transporteriu, esančiu virš trupintuvo galinio transporterio. Iš perdirbamų gelžbetonio atliekų išgautas juodųjų metalų laužas bus parduodamas šią atlieką tvarkančiai įmonei, kuri savo konteineriu ir lėšomis transportuos jas į tvarkymo vietą.

Visi statybinių ir griovimo atliekų perdirbimo darbai bus atliekami naudojant specialų įrenginį. Šio įrenginio maksimalus našumas: iki 125 t/val. (priklausomai nuo statybinių ir griovimo atliekų (laužo) segmentų dydžio, kuo šie segmentai smulkesni, tuo trupinimo įrenginio našumas didesnis).

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (Planuojama, kad 2 papildomas naujas DGASA reikėtų įrengti savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse), savivaldybei parinkus tinkamas vietas tokioms aikštelėms. Naujosios DGASA planuojamos su daiktų mainų stotelėmis). Atliekos bus priimamos iš gyventojų, išskyrus didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę juridiniams asmenims (Dumpiuose, Klaipėdos r.). Aikštelės darbuotojas patikrins ar atvežtos pridavimui atliekos yra leidžiamų priimti atliekų sąrašė. Jei atliekos nepriimamos, gyventojui pateikiama informacija kam ir kur tokias atliekas galima priduoti. Priimamo metalo laužo tikrinama radiacija. Priimtos pavojingosios atliekos bus sveriamos ir sudedamos į atliekų rūšiai skirtas talpas/konteinerius. Nepavojingąsias atliekas išrūšiuos pagal rūšį, svers ir sudės į atliekų rūšiai skirtas talpas/konteinerius. Išrinktas priemaišas, nebetinkamas tolimesniam naudojimui, sudės į atskirą konteinerį. Atliekos sveriamos svarstyklėmis.

Atliekų laikymas. Nepavojingosios atliekos. Priimtos atliekos išskirstomos į surinkimo talpas. Konteineriai sudėti atviroje atliekų aikštelėje. Sunkioms atliekoms priimti, pakrauti, pervežti naudojamas keltuvai ir pakrautuvai. Uždaromi konteineriai, po atliekų šalinimo į juos, turi būti uždaromi. Aliejaus atliekos laikomos uždaruose talpose.

Pavojingosios atliekos priimamos ir laikomos tik uždaramame pavojingųjų atliekų laikymo konteineryje (pastato tipo, rakinamas). Pavojingųjų atliekų laikymas uždaramame konteineryje-pastate: dienos šviesos lempos–talpoje su sandariai uždaromu dangčiu; rūgštys, šarmai, tirpikliai, plovikliai–konteineryje, kuris sandariai uždaromas su specialiu podugniu išsiliejusioms medžiagoms surinkti; užteršta pakuotė – plieniniame konteineryje ir ar big bag maišuose; užterštos pašluostės, dažų, lakų likučiai – plastmasinėse statinėse su uždengiamais dangčiais ir arba big bag maišuose; atidirbta alyva, plovikliai – plastmasinėse/metalinėse statinėse su uždengiamais dangčiais; rūgštys, šarmai, tirpikliai, tepalų filtrai – plastmasinėse statinėse su uždengiamais dangčiais; nerūšiuotos baterijos ar akumulatoriai, kuriuose yra tos baterijos - cinkuoto plieno statinėje su specialia anga elementams pakrauti, rakinama; atliekos, kuriose yra gyvsidabrio –stiklainyje su guminiu dangteliu; tirpikliai, rūgštys, šarmai – plastmasinėse talpose su dangčiu ir sandarinimo žiedu atspariu rūgščių, šarmų ir organinių tirpiklių poveikiui.

Asbesto turinčios atliekos (17 06 01*, 17 06 05*) bus tik išrenkamos išrūšiuojant iš gyventojų priimtas statybos ir griovimo atliekas. Abiem atvejais priimtos atliekos turi būti įdedamos/įsukamos sandariai į plastikinę pakuotę (maišus arba apšukamos polietilenu plėvele) ir sudedamos į konteinerį su sandariai uždaromu dangčiu. Jei asbesto turinčios atliekos yra pažeistos (šiferio lapai sudaužyti), palaidos (izoliacinės medžiagos) t.y. asbesto plaušeliai yra atviri, prieš supakuojant, atliekos turi būti sudrėkinamos.

Užteršta tara, kurioje gyventojai pristato buitines pavojingąsias atliekas, taip pat bus priimama atliekų laikymui.

Suakauptas atitinkamų priimtų atliekų ir išrinktų priemaišų kiekį, bus užsakomas autotransportas atliekų išvežimui atliekų tvarkytojams, įregistruotiems ATVR registre.

Daiktų priėmimas ir laikymas. Fiziniam asmeniui nurodžius, kad atvežtas daiktas yra veikiantis ir/ar tinkantis perduoti kt. asmenims, aikštelės-darbuotojas priėmimo metu atvežtus daiktus (didžiąsias (didelio gabarito), tekstilės gaminius, drabužius, tinkamą naudoti elektros ir elektroninę įrangą, esant poreikiui nuvalo, pasveria bei nurodo kur jas padėti. Daiktų apskaita vykdoma vadovaujantis Atlieku

susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėmis, t.y. jokie papildomi kiti dokumentai neišduodami.

Prieš įrengiant naujas DGASA bus atliekamos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Tik gavus Aplinkos apsaugos agentūros išvadą, kad poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia, bus vykdomi tolimesni naujų DGASA įrengimo darbai.

Įvertinus tai, kad Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė juridiniams asmenims bus įrengta esamo regioninio sąvartyno teritorijoje, tai galime teigti, kad šių įrenginių įrengimo vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, arti nėra saugomų teritorijų, istorinių ar kultūros paveldo vertybių.

Vadovaujantis šia informacija galima teikti, kad **teritoriju, kurios gali būti reikšmingai paveiktos dėl šio plano įgyvendinimo nėra.**

5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius–ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

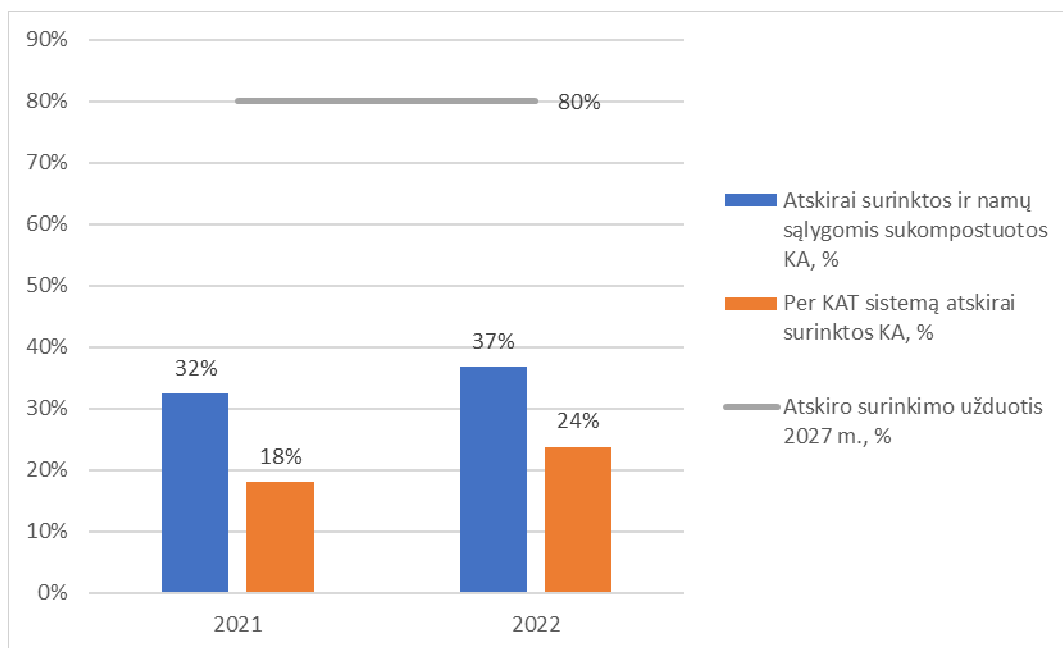
Rengiant Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės aplinkos apsaugos problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.:

- 1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio;
- 2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose;
- 3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- 4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- 5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Kaip minėta 3.4 skyriuje, 2021 m. į Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta 11,991 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 1,687 tūkst. tonų (apie 14 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 8,951 tūkst. tonų (apie 75 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 0,979 tūkst. tonų (apie 8 proc.)

pašalinta sąvartyne. 2022 m. į Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko ir buvo sutvarkyta 12,192 tūkst. tonų komunalinių atliekų (surinktų iš vietinės rinkliavos mokėtojų), iš kurių 1,882 tūkst. tonų (apie 15 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 8,543 tūkst. tonų (apie 70 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 0,642 tūkst. tonų (apie 5 proc.) pašalinta sąvartyne, t.y. didžioji dalis šiuo metu surinktų komunalinių atliekų sunaudojamos energijos gamybai (sudeginamos). Siekiant įgyvendinti 2027 m. VAPTP nustatytą užduotį būtina imtis papildomų priemonių komunalinių atliekų rūšiavimui bei paruošimui pakartotinai naudoti ir perdirbti paskatinti.

Analizuojant 2021 m. duomenis apie rūšiuojamuoju būdu surinktų, įskaitant juridinių įmonių atliekas, vienkartinį gėrimų pakuočių užstato sistemos atliekas, ir namų sąlygomis sukompustuotų komunalinių atliekų kiekį proc. nuo 2021 m. viso surinkto komunalinių atliekų kiekio, nustatyta, kad Šilutės rajono savivaldybėje, šis kiekis sudarė apie 32 proc. O per komunalinę atliekų tvarkymo sistemą atskirai surinktų komunalinių atliekų kiekį proc. nuo viso surinkto komunalinių atliekų kiekio, Šilutės rajono savivaldybėje sudarė apie 18 proc. 2022 m. rūšiuojamuoju būdu surinktų ir namų sąlygomis sukompustuotų komunalinių atliekų kiekis sudarė 37 proc. nuo viso 2022 m. surinkto komunalinių atliekų kiekio. O per komunalinę atliekų tvarkymo sistemą atskirai surinktų komunalinių atliekų kiekį proc. nuo viso surinkto komunalinių atliekų kiekio, Šilutės rajono savivaldybėje sudarė apie 24 proc. (žr. **Pav. 9**).

Pav. 9. Šilutės rajono savivaldybėje 2021–2022 m. atskirai surinktų komunalinių atliekų kiekis.

Vadovaujantis VAPTP savivaldybėms nustatytais uždutimis, 2023 m. kiekviena Klaipėdos regiono savivaldybė, taip pat ir Šilutės rajono savivaldybė, turės atskirai surinkti 60 proc., o 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Taip pat nuo 2024 m. bus atskirai surenkamos maisto ir virtuvės atliekos, o nuo 2025 m. reikės atskirai surinkti ir tekstilės atliekas. Siekiant įgyvendinti šias uždutis, Šilutės rajono savivaldybė turės ženkliai išplėsti atskirą atliekų surinkimo sistemą, aktyviai vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą apie atliekų rūšiavimą.

Kad Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje iki 2027 m. atstumas nuo gyventojų iki DGASA atitiktų VAPTP savivaldybėms nustatytą užduotį, t.y. kaimo vietovėse būtų įrengta po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, turės būti plečiamas DGASA tinklas. Pateikiame informaciją apie preliminariai parinktas naujų DGASA įrengimo vietas (žr. **Pav. 8**). Siekiant

iki 2027 m. įvykdyti valstybinę užduotį dėl DGASA tinklo plėtros, Šilutės rajone turėtų būti įrengtos dar 2 DGASA. Planuojama, kad DGASA reikėtų įrengti savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse). Naujosios DGASA planuojamos su atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietomis (stotelėmis). Planuojama, kad aikštelėse bus vykdoma tik buityje sudarančių pavojingųjų ir nepavojingųjų atliekų priėmimo, laikymo ir perdavimo šias atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms veikla. Jokia atliekų apdorojimo ir/arba demontavimo veikla nenumatoma.

Tiek esamoje, tiek naujai planuojamose įrengti DGASA gyventojai ir toliau galės atiduoti buityje susidariusias tiek pavojingąsias, tiek nepavojingąsias atliekas. Taip pat papildomai bus organizuojamas buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas apvažiavimo būdu arba apvažiuojamasis surinkimas pagal išankstinę registraciją ir pan.

6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas susijęs su dviem ES direktyvų įgyvendinimu:

- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų.

1999 m. balandžio 26 d. sąvartynų direktyvos 1999/31/EB tikslas yra užtikrinti laipsnišką sąvartynuose šalinamų atliekų, visų pirma atliekų, tinkamų perdirbti ar kitaip naudoti, kiekio mažinimą ir, atliekoms ir sąvartynams taikant griežtus eksploatavimo ir techninius reikalavimus, numatyti priemones, procedūras ir gaires, kuriomis siekiama išvengti neigiamo poveikio aplinkai, ypač paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir oro taršos, ir aplinkai pasauliniu mastu, įskaitant šiltnamio efektą, taip pat atliekų šalinimo sąvartynuose keliamo pavojaus žmonių sveikatai, kylantį šalinant atliekas sąvartynuose per visą sąvartyno veikimo laiką, arba kuo labiau jį sumažinti.

Šioje direktyvoje reikalaujama imtis visų priemonių, kad būtų užtikrinta, jog:

- a) ne vėliau kaip 2035 m. sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekis būtų sumažintas ir sudarytų ne daugiau kaip 10 % ar mažiau visų susidarančių komunalinių atliekų (svorio).

Bendrieji atliekų tvarkymo reikalavimai, tokie kaip aplinkos ir žmonių sveikatos apsauga apdorojant atliekas ir pirmenybė atliekų perdirbimui, nustatyti direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų. Šios direktyvos 11 straipsnio „Pakartotinis naudojimas ir perdirbimas“ 2 dalyje nustatoma nauja užduotis valstybės narėms: „Valstybės narės imasi priemonių, kuriomis siekiama šių tikslų:

- iki 2025 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 55 % atliekų (pagal svorį);
- iki 2030 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 60 % atliekų (pagal svorį).

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu siekiant atlikti *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* sąsają su kitais strateginiais dokumentais analize buvo vadovaujama Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija.

Pažymime, kad pagal Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, reikalavimus, rengiant planus ir programas, jų organizatoriai, siekdami išvengti dvigubo vertinimo, gali rengiamai SPAV ataskaitai naudoti aktualią informaciją apie kitų planų ir programų pasekmes aplinkai. Atsižvelgiant į šią nuostatą, SPAV ataskaitoje naudojama Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje bei Klaipėdos regiono prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija apie tai, kaip rengiant *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą* atsižvelgta į tarptautinius, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aktuales tikslus ir aplinkos apsaugos problemas. Detalesnė informacija apie su *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu* susijusius tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aplinkos apsaugos tikslus ir uždavinius pateikta **3 priede**.

7 PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ

Šiame skyriuje pateiktas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Vertinimo pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą rezultatai pateikti **Lentelė 12**, o pagal komunalinių atliekų rūšis, plane numatytas jų tvarkymo priemonės (poveikio objektus) ir pasekmių tipą – **Lentelė 13**.

7.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Atliekų tvarkymo procesai gali didinti arba mažinti šiltnamio efektą ir klimato kaitą. Šiltnamio efektą didina:

- Metano emisijos, susidaranti šalinant biologiškai skaidžias atliekas sąvartynuose;
- Anglies dioksido emisijos, susidaranti deginant atliekas (ypač plastikų ir tekstilės atliekas);
- Azoto oksidų emisijos, susidaranti deginant atliekas;
- Anglies dioksido emisijos, susidaranti atliekų surinkimo, transportavimo ir apdorojimo operacijų metu;
- Halogenintų junginių, naudojamų EEI kaip šaldymo agentai ar izoliacinės medžiagos, emisijos su aukštu globalinio atšilimo potencialu.

Šiltnamio efektą mažina vengimas emisijų, kurios susidarytų kituose procesuose, pavyzdžiui:

- Energijos iš atliekų išgavimas sumažina iškastinio kuro naudojimą energijai gauti;
- Atliekų perdirbimas mažina emisijas, kurios susidarytų išgaunant pirmines žaliavas;
- Komposto panaudojimas mažina išmetimus, kurie susidarytų gaminant trąšas.

Klimato pokyčius įtakoja išimtinai CO₂ emisijos deginant iškastinį kūrą. Tos CO₂ emisijos, kurios vyksta deginant biomasę, klimato pokyčių atžvilgiu apibrėžiamos kaip neutralios. Todėl atliekų tvarkymo sektoriuose biologinio atliekų irimo metu susidaranti CO₂ emisijos nėra priskiriamos prie klimato pokyčius įtakančių emisijų. Analogiškai, deginant atliekas šiai kategorijai priskiriama tik ta anglies dioksido dalis, kuri susidaro iš iškastinės anglies (pvz., šiai kategorijai priklauso CO₂, susidarantis deginant plastmases, bet ne tas CO₂, kuris susidaro deginant popierių)². Tiek biodujų gamybos jėgainės, tiek kompostavimo uždaroje erdvėje įrenginiai paprastai būna aprūpinti oro valymo įrenginiais, todėl poveikis aplinkos orui iš kontroliuojamų biologinio apdorojimo įrenginių nėra reikšmingas.

---

² *Atliekų tvarkymo planavimas ir optimizavimas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozavimo ir atliekų tvarkymo sistemų tvarumo vertinimo vadovas*. Technologija, Kaunas, 2005.

Lentelė 12. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą.

Atliekų tvarkymo būdas	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Atliekų prevencija	N IR	N IR	N IR	N IR	N IR		N IR			N IR
Surinkimas, vežimas, perkrovimas	T TR LO									T NL LO
Perdirbimas	T NL LO	T NL LO		NG	NG					N IS
Kompostavimas	T NL LO		N LO	NG	N LO					NL LO
Atliekų deginimas	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	NG					NL LO
Šalinimas	T NL LO	T I LO	T I LO	T I G	NG		T I LO			NL LO

Pasekmių tipai:

T Tiesioginės
N Netiesioginės
K Kaupiamosios
S Sąveikaujantys

TR Trumpalaikės
VT Vidutinės trukmės
I Ilgalaikės
NL Nuolatinės
L Laikinos

LO Lokalios
R Regioninės/Nacionalinės
G Globalios

Lentelė 13. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytas tvarkyti komunalinių atliekų rūšis, jų tvarkymo būdus (poveikio objektus) ir pasekmių tipą.

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
Biologinės atliekos.	<p>1.1.2. Vykdyti viešinio kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.1.1. Esant galimybei įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darbuotojų valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą</p> <p>3.1.1. Skatinti namudinį kompostavimą žaliuosius ir (ar) maisto atliekoms, pavyzdžiui kompostuojantiems atliekų turėtojams taikyti diferencijuotą apmokestinimą ar kt.</p> <p>3.1.2. Platinti atliekų turėtojams maisto atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje), kurią parengs KRATC</p> <p>3.1.3. Identifikuoti namudinio kompostavimo dėžių, skirtų kompostuoti maisto atliekas ir žaliąsias atliekas, Šilutės rajono savivaldybėje, poreikį</p> <p>3.1.4. Esant poreikiui, aprūpinti namudinio kompostavimo dėžėmis, skirtomis kompostuoti žaliąsias ir (ar) maisto atliekas, Šilutės rajono savivaldybės individualių namų gyventojus (preliminarus savivaldybės poreikis iki KRATC pilotinio maisto atliekų namudinio kompostavimo projekto įgyvendinimo – 2000 vnt. žaliųjų atliekų kompostinių)</p> <p>3.2.1. Aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo konteineriais Šilutės mieste (preliminarus poreikis 28 vnt. bendro naudojimo konteinerių, 1400 vnt.</p>	T NL LO	N LO	N LO	N G	T LO					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	individualių konteinerių) 3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams 3.2.3. Įgyvendinti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą 4.2.1. Įgyvendinti maisto atliekų apdorojimo pajėgumų sukūrimo Klaipėdos RATC projektą Dumpių k., Klaipėdos r. 4.2.6. Modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą 4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r. 4.3.4. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius Dumpių k., Klaipėdos r.										
Antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo, tekstilės ir metalo), pakuočių atliekos ir kitos perdirbimui	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas 2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinis gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimą (1.1.2 priemonės dalis) 2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles)	T NL LO	T NL LO	T I LO	N G	N G				G	N I G

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
tinkamos atliekos	<p>2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą</p> <p>2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose</p> <p>3.3.1. Parinkti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugas teikiančius paslaugų teikėjus ir sudaryti su jais sutartis</p> <p>3.3.2. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiuojamojo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugas bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtros, priežiūros paslaugos teikimo administravimą</p> <p>3.3.3. Atnaujinti savivaldybės internetiniame puslapyje rūšiuojamųjų atliekų surinkimo ir tvarkymo atmintines</p> <p>3.4.1. Parinkti vietą trūkstant naujų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams (<i>preliminariai planuojamos 2 aikštelės šiaurės vakarinėje ir rytinėje Šilutės raj. savivaldybės dalyse</i>)</p> <p>3.4.2. Plėsti buitįje susidarančios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti konteinerių tinklą ir per DGASA) (su APVA dotacija įsigyta 20 vnt., papildomas tekstilės konteinerių poreikis - 20 vnt.)</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstant) DGASA savivaldybės parinktose vietose (2 vnt.)</p> <p>4.2.3. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k.,</p>										

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantis ir atsinaujinantis gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p>Klaipėdos r.</p> <p>4.2.6. Modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą</p> <p>4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r.</p>										
EE] atliekos	<p>1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles)</p> <p>3.4.1. Parinkti vietą trūkstantį naujų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams (preliminariai planuojamos 2 aikštelės šiaurės vakarinėje ir rytinėje Šilutės raj. savivaldybės dalyse)</p> <p>3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) DGASA savivaldybės parinktose vietose (2 vnt.)</p> <p>4.2.3. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k., Klaipėdos r.</p> <p>4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	Dumpių k., Klaipėdos r.										
Didžiosios atliekos	<p>1.1.2. Vykdyti viešinio kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas</p> <p>2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą (ne mažiau kaip 1 stotelę savivaldybėje) <i>(naujai įrengiamose DGASA bus suprojektuota vieta daiktų mainams)</i></p> <p>2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles)</p> <p>2.4.5. Organizuoti padangų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą</p> <p>3.4.1. Parinkti vietą trūkstantį naujų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams <i>(preliminariai planuojamos 2 aikštelės šiaurės vakarinėje ir rytinėje Šilutės raj. savivaldybės dalyse)</i></p> <p>3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą</p> <p>3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarantių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA</p> <p>3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu</p> <p>3.4.7. Teikti mokamą, iš anksto užsakomą išrūšiuotų didžiųjų, statybinių ir kt. atliekų nuvežimo į DGASA, didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelę arba statybinių</p>	T NL LO	T NL LO		N G	N G				G	N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	atliekų rūšiavimo aikštelę Dumpių k., Klaipėdos raj. paslauga 4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) DGASA savivaldybės parinktose vietose (2 vnt.) 4.2.3. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k., Klaipėdos r. 4.2.4. Praplėsti didelių gabaritų atliekų apdorojimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r., numatant joje ir statybinių atliekų rūšiavimo ir apdorojimo veiklą 4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r. 4.3.5. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų apdorojimo ir statybinių atliekų rūšiavimo aikštelę Uosių g., Dumpių k., Klaipėdos r.										
Buities pavojingosios atliekos	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų), tinkamą tvarkymą bei kompostavimą namų sąlygomis, taip pat įtraukiant ir 2.2.1 priemonėje numatytas temas 2.2.2. KRATC parengus informaciją apie butyje susidarančių pavojingųjų atliekų vengimą, alternatyvių valymo priemonių naudojimą ir pan. bei tinkamą butyje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimą, patalpinti informaciją savivaldybės internetiniame puslapyje 2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų/atliekų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) 3.4.1. Parinkti vietą trūkstantų naujų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimui, užtikrinant jų prieinamumą atliekų turėtojams (preliminariai planuojamos 2 aikštelės šiaurės vakarinėje ir rytinėje Šilutės raj. savivaldybės	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	<p><i>dalyse)</i></p> <p>3.5.1. Organizuoti buitėje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (priėmimą į DGASA, apvažiuojamąjį surinkimą, individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą ir pan.)</p> <p>3.5.2. Plėsti buitėje susidarantių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA)</p> <p>4.2.2. Įrengti papildomas (trūkstantas) DGASA savivaldybės parinktose vietose (2 vnt.)</p> <p>4.2.3. Įrengti DGASA, skirtą atliekų priėmimui iš juridinių asmenų Dumpių k., Klaipėdos r.</p> <p>4.3.2. Eksploatuoti ŽAKA, DGASA ir naujai įrengtą juridinių asmenų DGASA Dumpių k., Klaipėdos r.</p>										
Mišrios komunalinės atliekos	<p>2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose</p> <p>2.4.2. Įtraukti visuomenę į šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse</p> <p>4.2.5. Atlikti regioninio mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginio Dumpių k., Klaipėdos r., kapitalinį remontą</p> <p>4.2.6. Modernizuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą</p> <p>4.2.7. Dalinai rekultivuoti Klaipėdos regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno 1 ir 2 sekcijas Dumpių k., Klaipėdos r.</p> <p>4.3.1. Eksploatuoti Klaipėdos regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną, kaupti lėšas jo uždarymui</p> <p>4.3.3. Eksploatuoti regioninį mechaninio apdorojimo (rūšiavimo) įrenginį</p>	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	N G					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai išteklių	Visuomenės sveikata
	Dumpių k., Klaipėdos r.										

Pasekmių tipai:

T	Tiesioginės	TR	Trumpalaikės	LO	Lokalias
N	Netiesioginės	VT	Vidutinės trukmės	R	Regioninės/Nacionalinės
K	Kaupiamosios	I	Ilgalaikės	G	Globalios
S	Sąveikaujantys	NL	Nuolatinės		
		L	Laikinos		

Igyvendinus Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (t. y. diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamas atliekas bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartnyuose), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t. y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą).

Išplėtus rūšiuojamojo surinkimo sistemą (atskiro surinkimo konteinerius ne tik antrinėms žaliavoms, bet ir maisto ir virtuvės, žaliosioms, tekstilės bei buityje susidarančioms pavojingosioms atliekoms arba jas surinkti per DGASA), įdiegus atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų tvarkymą, modernizavus regioninį mechaninio apdoravimo (rūšiavimo) įrenginį Dumpių k., Klaipėdos r., pritaikant, kad jis galėtų išrūšiuoti daugiau pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų bei vykdant atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą bus perdirbama daugiau antrinių žaliavų ir biologinių atliekų, kas įtakos šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimą ir turės ženklią teigiamą poveikį klimato kaitai.

7.2 PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO

Igyvendinus Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims, nes:

- Tik apdorotos, bet netinkamos perdirbimui ar naudojimui atliekos bus šalinamos ES reikalavimus atitinkančiame regioniniame sąvartyne, kuriame įrengtas hermetiškas sąvartyno dugnas, sąvartyne susidarančiam filtratui surinkti drenažinė surinkimo sistema. Surinktas filtratas, kartu su buitinėmis nuotekomis, mašinų ratų plovimo, paviršinėmis nuotekomis nuo galimai taršios teritorijos, yra kaupiamos į 300 m³ talpos kaupimo rezervuarą ir iš jo atiduodamos į AB „Klaipėdos vanduo“ centralizuotus nuotekų tinklus.
- MA įrenginyje gamybinių nuotekos susidaro tik atliekų laikymo metu. Šios nuotekos atiduodamos tvarkymui į AB „Klaipėdos vanduo“ centralizuotus nuotekų tinklus. Visa veikla vykdoma pastate, stoginėje bei ant kietos vandeniui nelaidžios dangos.
- Atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo veikla bus vykdoma pastato viduje, atskirtos maisto atliekos bus saugomos uždaroje talpoje. Todėl PŪV nesąlygos galimai teršiamų teritorijų ploto padidėjimo objekto žemės sklype bei nedidins susidarančio paviršinių nuotekų kiekio ar jų užterštumo. Atliekų tvarkymo veiklos metu nuotekos nesusidarys. PŪV įrangos valymo ir plovimo metu susidarys apie 1 m³ nuotekų, kurios bus nuvedamos į esamą mišrių nuotekų surinkimo talpą bei tvarkomos kaip ir kitos buitinės, gamybinės nuotekos, t.y. atiduodamos į AB „Klaipėdos vanduo“ centralizuotus nuotekų tinklus
- Atliekų deginimo metu su emisijomis į aplinkos orą patekę teršalai gali nusėsti į paviršinius vandens telkinius, tačiau dėl griežtų išlakų ribinių verčių, galimas tik nežymus indėlis į rūgštėjimo procesą.
- Naujai planuojamos įrengti DGASA bus pastatytos vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193, su visais pakeitimais, reikalavimų, t.y. aikštelė bus įrengta ant kietos vandeniui nelaidžios dangos, nuo kurios paviršinės nuotekos bus surenkamos ir valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose.

- Kiti atliekų tvarkymo būdai reikšmingo poveikio vandenims neturi.

7.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau tvarkant atliekas pagal atliekų naudojimo ir šalinimo techninių reglamentų reikalavimus, laikantis aplinkos vadybos sistemų nuostatų, gero ūkininkavimo praktikos, teisės aktų nustatyta tvarka atliekant rizikos įvertinimus bei parengus avarijų likvidavimo planus, nelaimingų atsitikimų riziką galima sumažinti iki minimumo.

Dirvožemio kokybę gali įtakoti ir nusėdę ar su krituliais išplauti oro teršalai. Tačiau ekspertiniu vertinimu šis poveikis yra nereikšmingas. Teršalai į dirvožemį gali patekti su kompostu ar po anaerobinio pūdymo likusiom liekanom, tačiau kompostui, naudojamam tręšimui, keliami atitinkami kokybės reikalavimai, kurių laikymasis užtikrina dirvožemio apsaugą nuo teršalų. Atliekų tvarkymo objektų statybos atveju, derlingas dirvožemio sluoksnis nukasamas ir panaudojamas rekultivavimui ar gerbuvio sutvarkymui. Dėl šių išvardintų priežasčių daroma prielaida, kad atliekų tvarkymo veikla reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui neturės.

Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) bei atskirai surinktas maisto ir virtuvės atliekas gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi turi teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.

7.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

Vadovaujantis teisės aktuose įtvirtinta atliekų tvarkymo hierarchija, atliekų prevencija yra pirmasis prioritetas. Kita ekologiniu požiūriu geriausia išeitis – pakartotinis gaminių, pavyzdžiui, pakuočių, drabužių, EEI atliekų ir pan., naudojimas tuo pačiu tikslu, kuriam jie buvo sukurti, arba kitu tikslu. Toliau seka atliekų perdirbimas, įskaitant kompostavimą, taip pat kitas apdirbimas, pvz., atliekų deginimas energijai gauti. Šie principai prisideda prie atsinaujinančių ir neatsinaujinančių gamtos išteklių taupymo.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte nustatyti tikslai bei uždaviniai pirmiausia ir yra susiję su atliekų prevencija, pakartotiniu naudojimu ir perdirbimu.

Vienas iš šio plano tikslų yra bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti). Per visuomenės viešinimo kompanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, maisto atliekų prevenciją, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, bus skatinama mažiau naudoti gamtos išteklius.

Plėtojant paruošimo pakartotinai naudoti veiklą, bus mažinamas susidarančių atliekų kiekis, taupomi gamtos išteklių ir mažinama aplinkos tarša.

Įdiegus atskirą tekstilės atliekų surinkimo sistemą, surinktos tekstilės atliekos bus rūšiuojamos, atskiriant tinkamus pakartotiniam naudojimui daiktus, o likusi tekstilė bus perdirbama arba panaudojama energijai gauti. Tokiu būdu bus taupomos žaliavos bei atsinaujinantys ir neatsinaujinantys išteklių.

Pažymime, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Plečiant antrinių žaliavų (įskaitant ir pakuočių atliekas), tekstilės, EEI ir kitų atliekų atskiro surinkimo sistemas, padidės atliekų perdirbimas, lyginant su esama situacija. Įgyvendinus *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones, atliekų perdirbimas ir pakartotinis naudojimas pasiektų apie 11,31 tūkst. tonų/ metus.

Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei iš jų atskyrus priemaišas bus pagaminta biomasė, tinkama biodujų gamybai ir laukų tręšimui.

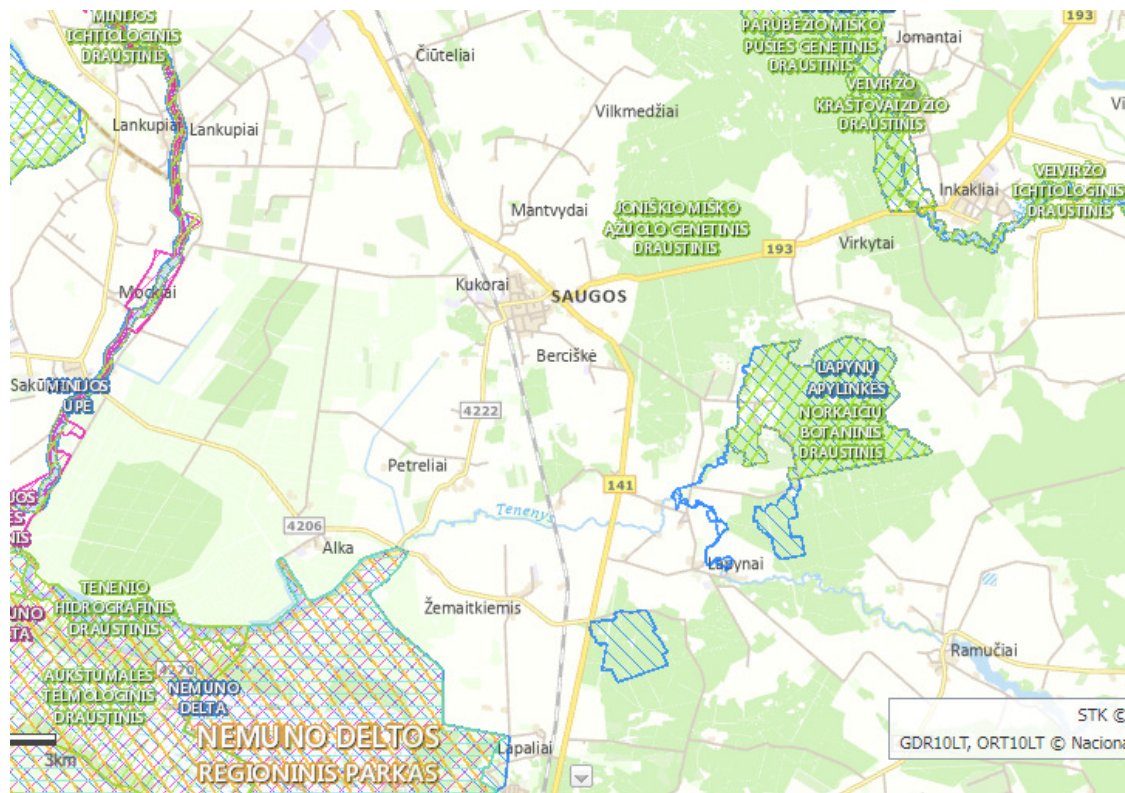
Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu tausojami gamtiniai išteklių, kurie turėtų būti išgaunami, todėl įgyvendinus *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte* numatytas priemones numatomas teigiamas poveikis neatsinaujantiems ir atsinaujantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).

7.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

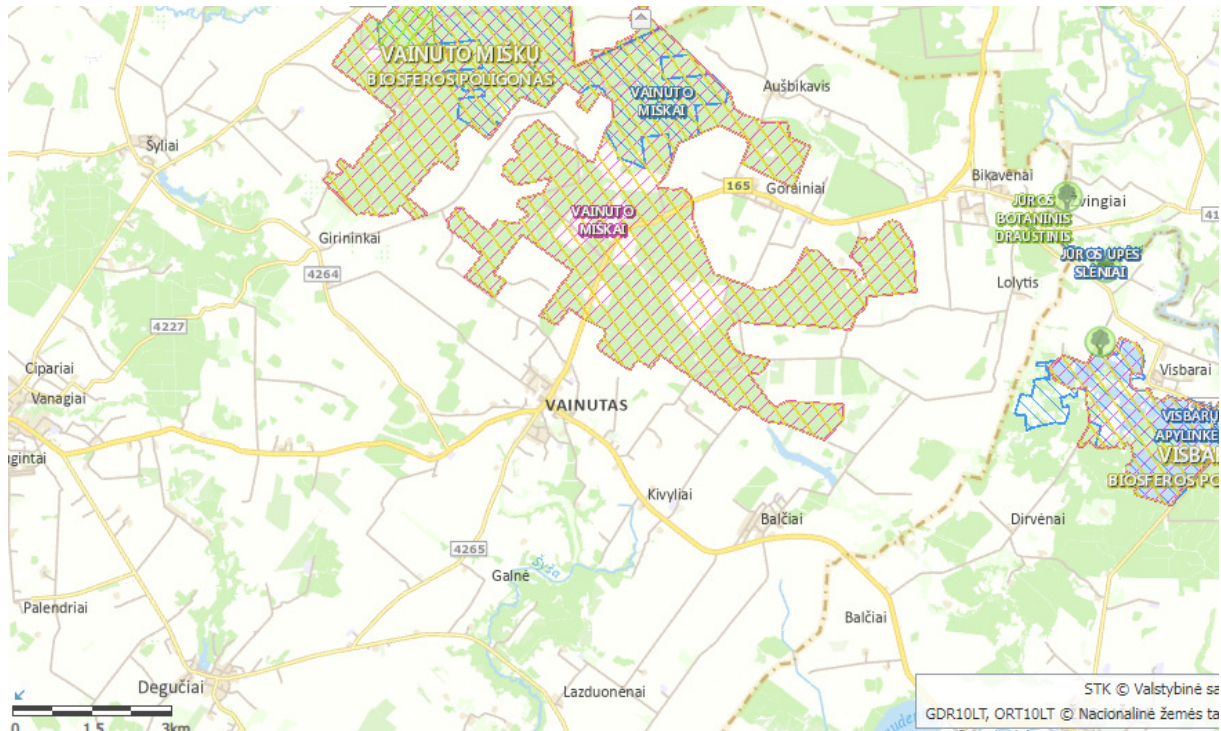
Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti Regioninį maisto atliekų apdoravimo įrenginį, Statybinių atliekų apdoravimo aikštelę, Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę juridiniams asmenims. Šie įrenginiai bus statomi esamo Klaipėdos regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. Kadangi šie planuojami įrenginiai bus įrengiami esamo regioninio sąvartyno, tai jos į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Saugomų teritorijų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.5 skyriuje (žr. **Lentelė 6**).

Pagal naująją DGASA tinklo plėtros užduotį Šilutės rajono savivaldybėje papildomai bus įrengtos dvi DGASA.

Po vieną bus įrengta savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse). Šių aikštelių įrengimui bus parinktos tokios teritorijos, kurios į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja (žr. **Pav. 10** ir **Pav. 11**).

Pav. 10. Saugų apylinkėse esančios saugomos teritorijos.

Pav. 11. Vainuto apylinkėse esančios saugomos teritorijos.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad šiuo metu planuojamų įrengti DGASA tikslios vietos nėra žinomos. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad jos nepatektų į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas.

Planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių įrengimo vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, nei viena iš žinomų planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijų į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas nepatenka bei arti nėra saugomų teritorijų, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms.

7.6 KRAŠTOVAIZDIS

Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Atliekų tvarkymo įrenginiams yra privalomos PAV procedūros, todėl išsamus poveikio kraštovaizdžiui įvertinimas atliekamas PAV procesų metu. Esamo Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno užimamas plotas – 10,3 ha ir įgyvendinus siūlomą alternatyvą, šio ploto nereikės didinti, nes plečiant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą (papildomai atskirai surenkant maisto ir virtuvės atliekas, tekstilės atliekas ir pan.), o likusiais mišias komunalines atliekas rūšiuojant mechaninio rūšiavimo įrenginiuose, kurį modernizavus bus dar daugiau išrūšiuojama pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, sumažės į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

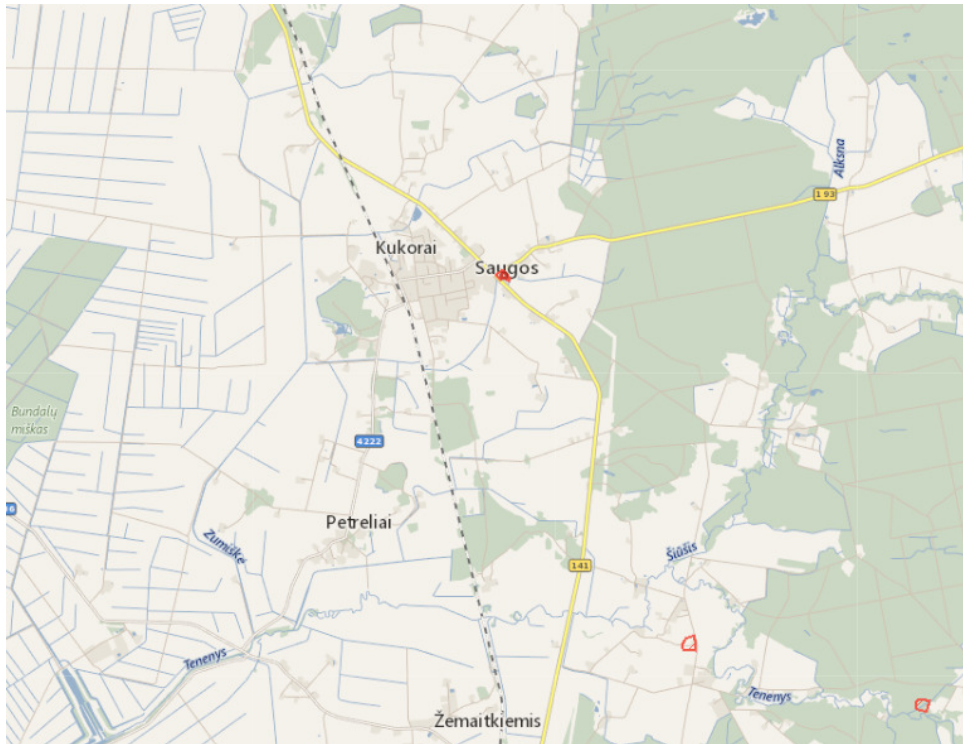
Papildomai planuojamos įrengti DGASA neigiamo poveikio kraštovaizdžiui nesukels, nes jų preliminarus plotas būna apie 0,5–0,8 ha. Šiose aikštelėse įrengiama kieta danga, ant kurios sustatomi atliekų konteineriai bei keletą konteinerinio tipo pastatų. Planuojamos DGASA nepablogins aplinkinio kraštovaizdžio bei nesukels neigiamo vizualinio poveikio, nes bus statomi neaukšti, t.y. iki 2,5 m. aukščio, pastatai, kurie mažai keis kraštovaizdžio pobūdį ir jo vizualinę kokybę.

7.7 KULTŪROS PAVELDAS

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti Regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį, Statybinių atliekų apdorojimo aikštelę, Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę juridiniams asmenims. Šie įrenginiai bus įrengti esamo Klaipėdos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. Nei vienas iš šių planuojamų įrenginių į kultūros paveldo vertybių teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.6 skyriaus **Lentelė 7**.

Šilutės r. sav. papildomai bus įrengtos dvi DGASA. Viena aikštelė bus įrengta savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse).

Saugų apylinkėse yra kelios kultūros paveldo vertybės. Renkantis DGASA įrengimo vietą, bus atsižvelgiama, kad ši vieta į kultūros paveldo vertybių teritorijas ir jų apsaugos zonas nepatektų ir su jomis nesiribotų (žr. **Pav. 13**).

Pav. 12. Saugų apylinkėse esančios kultūros paveldo vertybės.

Vainuto apylinkėse taip pat yra keletas kultūros paveldo vertybių. Įrengiant naują DGASA bus parinkta vieta, kuri į kultūros paveldo vertybių teritorijas ir jų apsaugos zonas nepateks ir su jomis nesiribos (žr. **Pav. 13**).

vertybių teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja, todėl šio atliekų tvarkymo plano sprendiniai neigiamo poveikio kultūros paveldo objektams nesukels.

7.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte dalis suplanuotų atliekų tvarkymo įrenginių (regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė juridiniams asmenims) bus įrengti esamo Klaipėdos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. Pažymime, kad 2020–2021 m. kompleksiška įvertinus visas sąvartyno sklype vykdomas ir planuojamas vykdyti veiklas (atliekų šalinimas sąvartyne, atliekų rūšiavimas mechaninio rūšiavimo įrenginiuose, dugno pelenų (šlako) laikymas ir perdirbimas; degių atliekų laikymas; statybinių ir didžiųjų atliekų tvarkymas; sąvartyno dujų surinkimas ir utilizavimas; sąvartyno kaupo III-iosios sekcijos įrengimas ir eksploatacija) buvo atliktos poveikio visuomenės sveikatos vertinimo procedūros ir šiems įrenginiams nustatyta bendra sanitarinė apsaugos zona (150 m nuo sklypo ribų). SAZ ribų planas pateiktas **4 priede**. Kadangi sąvartyno teritorijoje naujai planuojamiems statyti įrenginiams reglamentuojamas 100 m SAZ dydis patenka į sąvartynui nustatytą sanitarinės apsaugos zoną, tai planuojamos ūkinės veiklos bus vykdomos objekte, kuriam nustatytas 150 m sanitarinės apsaugos zonos dydis ir dėl šių planuojamų ūkinių veiklų teritorijoje nustatytas sanitarinės apsaugos zonos dydis nesikeis (nedidės).

Naujai planuojamoms įrengti DGASA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo, patvirtinto 2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-886 24 straipsnio 3 punktu, planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas sanitarinės apsaugos zonų dydis gali būti sumažintas. Remiantis šia teisine nuostata Šilutės rajono savivaldybėje naujai planuojamoms įrengti DGASA atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą gali būti sumažinamas SAZ dydis su šio įrenginio ar sklypo ribomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais, jeigu dėl naujai planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių reikės specialiasias žemės naudojimo sąlygas (SAZ) nustatyti ant šalia esančių žemės sklypų, reikės gauti žemės sklypo savininko, valstybės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimus bei jiems atlyginti nuostolius dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo. Todėl galime teigti, kad jeigu dėl naujų atliekų tvarkymo įrenginių ant gretimų sklypų ir atsiras specialiosios sąlygos dėl žemės naudojimo, jos galės atsirasti tik gavus šio sklypo savininko sutikimą bei jam sumokėjus nustatyto dydžio kompensaciją. Todėl daroma išvada, kad dėl naujai planuojami įrenginių neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus arba šis poveikis bus nežymus.

7.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

Išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra. Jungtinėje Karalystėje buvo atlikti epidemiologiniai ir emisijų į aplinką tyrimai, siekiant nustatyti skirtingų

komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių poveikį visuomenės sveikatai³. Studijoje „*Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai ir sveikatai*“ identifiкуotos atliekų tvarkymo sritys, galinčios sukelti tam tikrą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai:

- Detalūs sąvartynų teritorijų tyrimai leido identifiкуoti galimą neigiamą poveikį sveikatai (t. y. didesnis apsigimimų skaičius ir mažesnis gimstamumas) netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms, bet pilnai neatsakė, ar šis ryšys tiesiogiai priklauso nuo sąvartynų taršos ar ir nuo kitų tyrimuose neįvertintų veiksnių. Studijoje konstatuojama, kad apsigimimų skaičius dėl sąvartynų kaimynystės daug mažesnis negu dėl kitų sveikatos veiksnių;
- Tyrimai, atlikti gyvenamuose rajonuose, esančiuose netoli pramoninio kompostavimo įrenginių, parodė tam tikrą sąryšį tarp emisijų iš pramoninių kompostavimo įrenginių ir bronchitų bei kitų negalavimų skaičiaus.

Studijoje taip pat identifiкуotos sritys, kuriose nebuvo nustatytas sąryšis tarp atliekų tvarkymo įrenginių veiklos ir visuomenės sveikatos:

- Nebuvo identifiкуotas modernių atliekų deginimo įrenginių neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, tačiau toks poveikis nustatytas dėl anksčiau pastatytų deginimo įrenginių veiklos pramoniniuose rajonuose. Tyrimuose buvo vertintas galimas atliekų deginimo poveikis onkologiniams, kvėpavimo ligų susirgimams ir apsigimimų skaičiui, tačiau nebuvo nustatyta tiesioginio ryšio tarp modernių atliekų deginimo įrenginių ir šių ligų atsiradimo;
- Detalūs tyrimai nenustatė, kad egzistuoja didesnė tikimybė netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms susirgti onkologinėmis ligomis;
- Nebuvo nustatytas ryšys tarp kompostavimo įrenginių ir susirgimų vėžiu bei astma.

Studijos išvadose teigiama, kad nors nebuvo nustatytas atliekų tvarkymo įrenginių neigiamas poveikis tyrimuose nagrinėjamiems susirgimams, bet koks poveikis sveikatai dėl atliekų tvarkymo bus žymiai mažesnis, nei dėl kitų veiksnių.

Daugumoje epidemiologinių tyrimų iki šiol nebuvo pateikta neiginčiamų ir aiškių įrodymų dėl padidėjusios specifinių susirgimų rizikos, susijusios su atliekų tvarkymo infrastruktūra. Taip yra dėl epidemiologinių studijų trūkumo ir dėl pasikeitusių bei nuolat tobulėjančių atliekų tvarkymo technologijų. Dauguma tyrimų buvo atlikti vertinant senus atliekų tvarkymo įrenginius, ypač kalbant apie atliekų deginimo įrenginius. Yra labai mažai studijų, kurių metu būtų tirtas tiesioginis poveikis žmonėms. Daugelyje studijų nebuvo eliminuoti tokie faktoriai, kaip socialinis skurdas ir kiti, su tiriamuoju nesusiję, taršos šaltiniai⁴.

Pasaulio sveikatos organizacijos 2022 m. parengtoje Sveikatos įrodymų tinklų suvestinėje ataskaitoje „Kaip kultūriniai atliekų praktikos kontekstai veikia sveikatą ir gerovę?“⁵ (toliau – Ataskaita) nustatyta, kad didėjant kietųjų komunalinių atliekų kiekiui ir sudėtingėjant jų tvarkymui, atsiranda vis didesni iššūkiai visam PSO Europos regionui, turintys rimtų pasekmių žmonių sveikatai ir gerovei. Norint tai

³ DEFRA. *Review of Environmental and Health Effects of Waste Management: Municipal Solid Waste and Similar Wastes*. 2004.

⁴ L. Giusti. *A review of waste management practices and their impact on human health*. *Waste management* 29 (2009) 2227-2239.

⁵ <https://apps.who.int/iris/handle/10665/354695>

išspręsti, reikia ne tik techninių naujovių, bet ir geriau suprasti ir integruoti įvairius veiksnius, įskaitant kultūrinį kontekstą.

Šioje ataskaitoje buvo atkreiptas dėmesys į šiukšlinimą, kuris vertinamas kaip aplinkos ar psichologinis stresorius ir kaip sutrikimo rodiklis, mažinantis paplūdimių, gyvenamųjų rajonų ir miesto žaliųjų erdvių atkuriamąją vertę. Aplinkoje esančios šiukšlės gali atgrasyti žmones nuo sveikata gerinančios veiklos lauke. Pavyzdžiui, pastebėjimas kaimynystėje esančių šiukšlių susijęs su mažesniu noru ar saugiu pasivaikščiavimu ir sportavimu lauke, ypač vyresnio amžiaus žmonėms ir moterims.

Kaip šiukšlinimo mažinimo priemonė nurodyta, kad kultūriškai pagrįstos kovos su šiukšlinimu programos, pabrėžiančios kolektyvinį tikslą ar tarnavimą kažkam didesniam už individualų save, gali būti labai veiksmingos.

Moksliniais tyrimais, kurie buvo orientuoti į sveikata, o ne į ligas, nustatyta, kad teigiamas poveikis sveikatai yra susijęs ne tik su sumažėjusiu šiukšlių kiekiu, bet ir su dalyvavimu jas renkant. Įrodyta, kad aplinkos priežiūros veikla, pavyzdžiui, šiukšlių rinkimas, jūrų stebėsenos programos ir medžių sodinimo iniciatyvos, didina gerovę, skatindama fizinį aktyvumą, didindama prisirišimą prie vietos ir gerindama savivertę.

Taip pat šioje ataskaitoje vertinamas maisto švaistymas ir jo poveikis sveikatai. Pažymėtina, kad maisto atliekų poveikis sveikatai nėra pats aktualiausias tvarkant kietąsias komunalines atliekas. Maisto švaistymas yra susijęs su padidėjusia infekcijos rizika, kvapų ir parazitų, graužikų, galinčių pernešti ligas, trauka.

Maisto švaistymui didžiausią įtaką daro tai, kad maisto gamyba ir paruošimas paprastai perduodamas didelėms įmonėms, kartu pabrėžiant patogumą žmonėms. Tačiau šie veiksniai netiesiogiai turi poveikį buitinių maisto atliekų kiekiui, nes prarandamos žinios apie maisto saugojimą ir konservavimą, trūksta įgūdžių ir pasitikėjimo vertinant maisto tinkamumą vartoti ir iš tikrųjų ar numanomai trūksta laiko maistui gaminti, kol jis sugenda. Kai kurie tyrimai rodo, kad žmonės, kurie augina savo maistą, geriau žinodami, kokių pastangų ir įgūdžių reikalauja maisto gamyba, linkę švaistyti mažiau. Tai suteikia galimybių sumažinti maisto švaistymą atgaivinant vietos maisto gamybos kultūrą, be kita ko, pasitelkiant bendruomenių programas, tokias kaip miesto sodai ir bendruomenių sodai.

LR Sveikatos apsaugos ministerija, siekdama užtikrinti sveikatai palankią mitybą ugdymo įstaigose ir sumažinti iššvaistomo maisto kiekį, pateikė švediško stalo principo diegimo ir maisto švaistymo mažinimo priemonių įgyvendinimo rekomendacijas⁶. Toks būdas organizuoti maitinimą vaikų kolektyvuose yra efektyvus ir dėl to, kad ugdoma maitinimosi kultūra, savarankiškumas bei geriau patenkinami asmeniniai vaikų skonio poreikiai. Vaikų maitinimas savitarnos principu gali būti visiškas, kuomet galima pasirinkti visus nurodytus patiekalus ir jų kiekius, arba dalinis, kuomet vaikai gali patys įsidėti garnyrą ar įsipilti sriubos.

Vadovaujantis Maisto švaistymo problematikos Lietuvoje apžvalga Kauno rajono savivaldybė švediško stalo sistemą mokyklose diegti pradėjo viena pirmųjų Lietuvoje. 2017 metais įgyvendintas pilotinis švediškų stalų projektas 6 skirtingo tipo mokyklose Kauno rajone. 2022 m. rugsėjo mėnesį buvo vykdoma apklausa švediško stalo principą taikančiose mokyklose Kauno rajone, kurioje buvo klausama apie maisto atliekų kiekį. Mokyklose, kuriose taikomas švediško stalo maitinimo principas maisto atliekų sumažėjo nuo 50 iki 80 proc. ir vidutiniškai nuo pagaminamo maisto atliekomis virsta tik 5-9 proc. maisto. O štai mokyklos, kuriose taikoma įprasta maitinimo tvarka, nurodė, kad vidutiniškai nuo

⁶ <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas-2/vaiku/svedisko>

pagaminamo maisto susidaro 12-20 proc. atliekų. Todėl galime teigti, kad švediško stalo sistemos diegimas mokyklose mažina maisto atliekų susidarymą bei maisto švaistymą.

Atsižvelgiant į tai, kad Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatyti atliekų tvarkymo ir prevencijos tikslai ir uždaviniai, susiję su visuomenės sąmoningumo ugdymu, šiuokšlinimo bei maisto švaistymo mažinimu ir plečiama atskirai surenkamų atliekų, kurios tinkamos perdirbimui, naudojimui ar pakartotiniam naudojimui, sistema, tokiu būdu mažinant regioniniame sąvartyne šalinamų atliekų kiekius, daroma išvada, kad šie atliekų tvarkymo sprendiniai darys teigiamą poveikį visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Naujai planuojami atliekų tvarkymo įrenginiai reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai taip pat neturės. Įvertinus šiuo metu veikiančioje DGASA vykdomą veiklą – atliekų priėmimą, laikymą, esant poreikiui rankinį rūšiavimą, ardymą ir perdavimą šias atliekas tvarkančioms įmonės, galime teigti, kad aikštelėje stacionarių triukšmo šaltinių nėra, į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių teršalai neišsiskiria. Mobilūs konteinerinio tipo pastatai dažniausiai būna šildomi elektra. Todėl PŪV metu išmetimų iš stacionarių oro taršos šaltinių nėra. Vykdoma veikla nėra susijusi su kvapų generavimu. Įvertinus vykdomos atliekų tvarkymo veiklos pobūdį, fizikinės ir cheminės taršos galimybę DGASA teritorijoje ir už jos ribų, galime teigti, kad šiuo metu eksploatuojamoje DGASA atliekų tvarkymo veiklos keliami tarša už sklypo ribų neviršija gyvenamai aplinkai nustatyti normų. Todėl ir naujų DGASA įrengimas reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai neturės.

Maisto atliekų apdorojimo infrastruktūros sukūrimas Klaipėdos regioninio sąvartyno žemės sklype, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. sav., t.y. regioninio maisto atliekų apdorojimo įrenginio įrengimui, buvo atliktos poveikio aplinkai procedūros. Aplinkos apsaugos agentūra, įvertinus šios veiklos poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, priėmė sprendimą, kad veikla atitinka aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, gaisrinės saugos ir civilinės saugos teisės aktų reikalavimus. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentas 2022-06-23 raštu Nr. (3-11 14.3.3 Mr)2-33218 pritarė Ataskaitai ir planuojamai ūkinei veiklai.

Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė juridiniams asmenims bus taip pat statomos esamo Klaipėdos regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. Artimiausios gyvenamosios teritorijos nuo PŪV yra 390–570 m atstumu nuo PŪV žemės sklypo ribos (Spengių k.). Artimiausia Ketvergių gyvenvietė yra už 1,6 km. Objekto teritorijoje ar jo gretimybėse nėra visuomeninės ir rekreacinės paskirties urbanizuotų teritorijų, visuomeninės paskirties pastatų ar statinių. Artimiausios rekreacinės teritorijos – Minijos upės pakrantė – yra didesniu nei 2 km atstumu. T.y. šios aikštelės bus įrengiamos atokiau nuo gyvenamųjų teritorijų, kad jų keliami tarša neturėtų įtakos visuomenės sveikatai. Pažymėtina, kad šių aikštelių įrengimui bus rengiami atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo dokumentai.

7.10 PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SAŪVEIKA

Pasekmių aplinkos objektams, tarpusavio sąveika gali turėti sinergetinį efektą dėl, pvz., maisto ekonomijos, bendrai naudojamos teritorijos ar pastatų atliekų tvarkymo įrenginiams. Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė juridiniams asmenims bus statomi esamo Klaipėdos regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Ketvergių g. 2, Dumpių k., Klaipėdos r. Tokiu būdu nereikės ieškoti naujų teritorijų, bus naudojamosi

esama infrastruktūra (keliais, inžineriniais tinklais). Taip pat šie įrenginiai papildys vienas kitą, nes DGASA priimtos statybinės atliekos galės būti tvarkomos Statybinių atliekų apdorojimo aikštelėje. Statybinių atliekų tvarkymo aikštelėje susmulkintos statybinės atliekos galės būti naudojamos sąvartyno kelių tvarkymui. O tiek DGASA, tiek Statybinių atliekų apdorojimo aikštelėje atskiros šalinimui tinkamos atliekos bus šalinamos tame pačiame sklype esančiame sąvartyne. Šių įrenginių statyba vienoje vietoje taip pat prisidės ir prie atliekų transportavimo išlaidų mažinimo.

8 PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Priemonės komunalinių atliekų tvarkymo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti galima suskirstyti į dvi kategorijas:

1. Priemonės, susijusios su atliekų tvarkymo įrenginių planavimu, projektavimu, statyba, eksploatavimu;
2. Priemonės, susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu.

Komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių planavimas, projektavimas, statyba, eksploatavimas reglamentuojamas teisės aktu, o galimas šių įrenginių poveikis aplinkai vertinamas keturiais etapais:

- ankstyvojo planavimo stadijoje teritorijų planavimo metu;
- poveikio aplinkai vertinimo ir techninio projektavimo metu;
- statybos metu;
- atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo metu.

Teisės aktų nustatytų reikalavimų įgyvendinimą (įskaitant ir TIPK leidime ar atliekų naudojimo ir šalinimo techniniame reglamente nustatytų eksploatavimo sąlygų laikymąsi) kontroliuoja atitinkamos kontroliuojančios institucijos.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas – pagrindinis instrumentas Šilutės rajono savivaldybei išvengti, sumažinti ar kompensuoti neigiamas komunalinių atliekų tvarkymo pasekmes aplinkai organizacinėmis priemonėmis. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema būtų organizuojama tokiu būdu, kad atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija. Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu skiriamas atliekų prevencijai, pakartotiniam naudojimui, visuomenės švietimui, atskiram atliekų (antinių žaliavų, tekstilės atliekų, maisto ir virtuvės atliekų, statybinių atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų), surinkimui bei perdirbimui ir komunalinių atliekų kiekiui, patenkančio į sąvartyną, mažinimui.

Šilutės rajono savivaldybė Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones įgyvendins šiomis organizacinėmis/teisinėmis priemonėmis:

- rengdama savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą;
- rengdama savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles atliekų turėtojams;
- nustatydamas reikalavimus atliekų tvarkytojams sutartyse dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo.

9 PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS

9.1 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

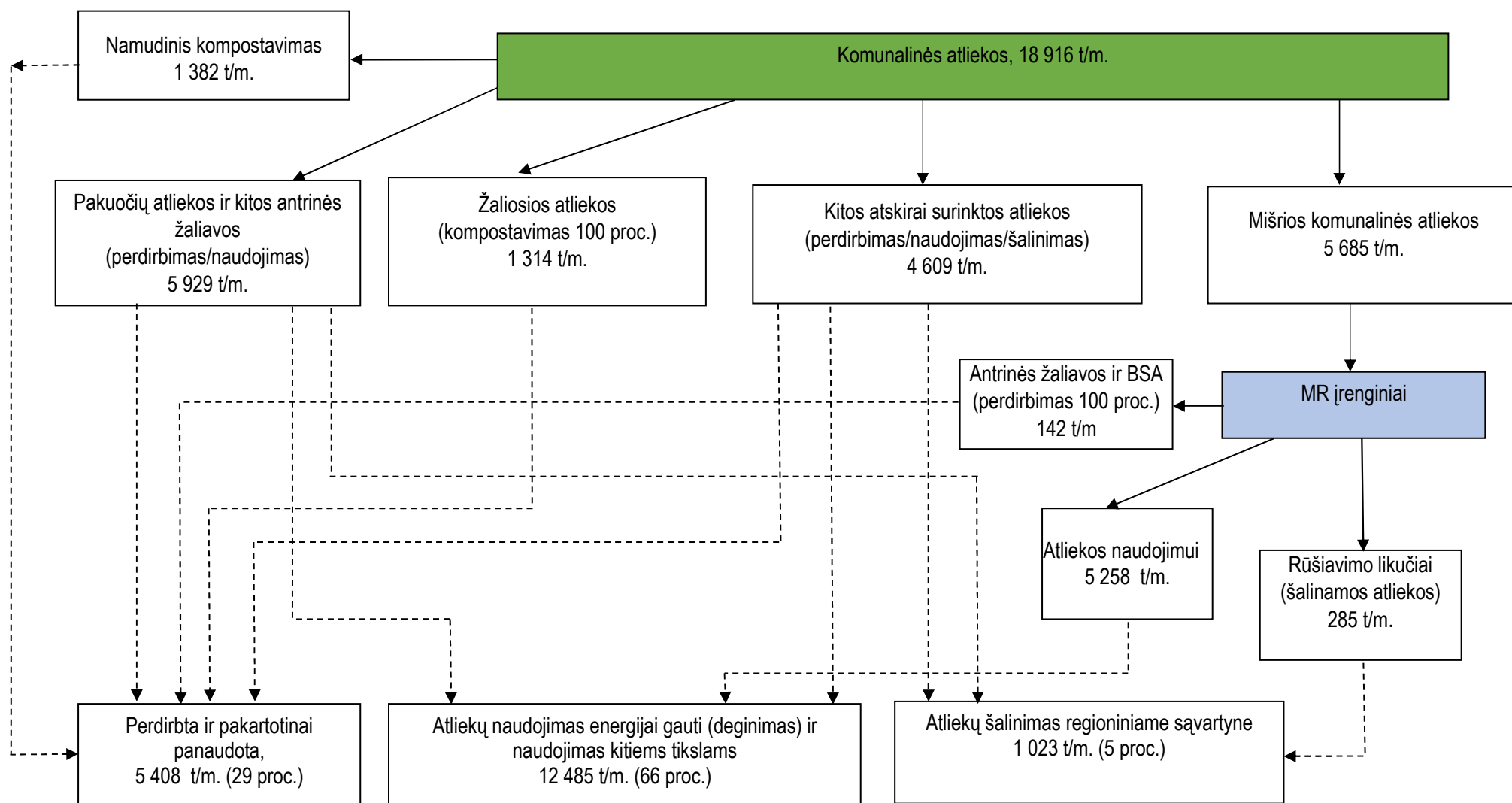
Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, ypač didelis dėmesys skiriamas rūšiuojamojo surinkimo plėtrai ir jo skatinimui.

2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu Šilutės rajono savivaldybėje bei pačiame Klaipėdos regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, taip pat papildomai planuojama įrengti 2 naujas DGASA. Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusiems atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojama 1 DGASA, 1 ŽAKA, Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartynas, Klaipėdos regiono mechaninio apdorojimo įrenginys, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai (UAB „Gren Klaipėda“), Šlako apdorojimo aikštelė, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Šilutės rajono savivaldybėje, pavaizduoti **Pav. 1**.

9.2 NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS

Rengiant Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą, SPAV ataskaitoje buvo nagrinėjamos 2 komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos.

„Nulinė“ alternatyva – galioja Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtinto Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo plano sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama energijos gamybai (apie 66 proc. susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų), o sąvartyne šalinama apie 5 proc.

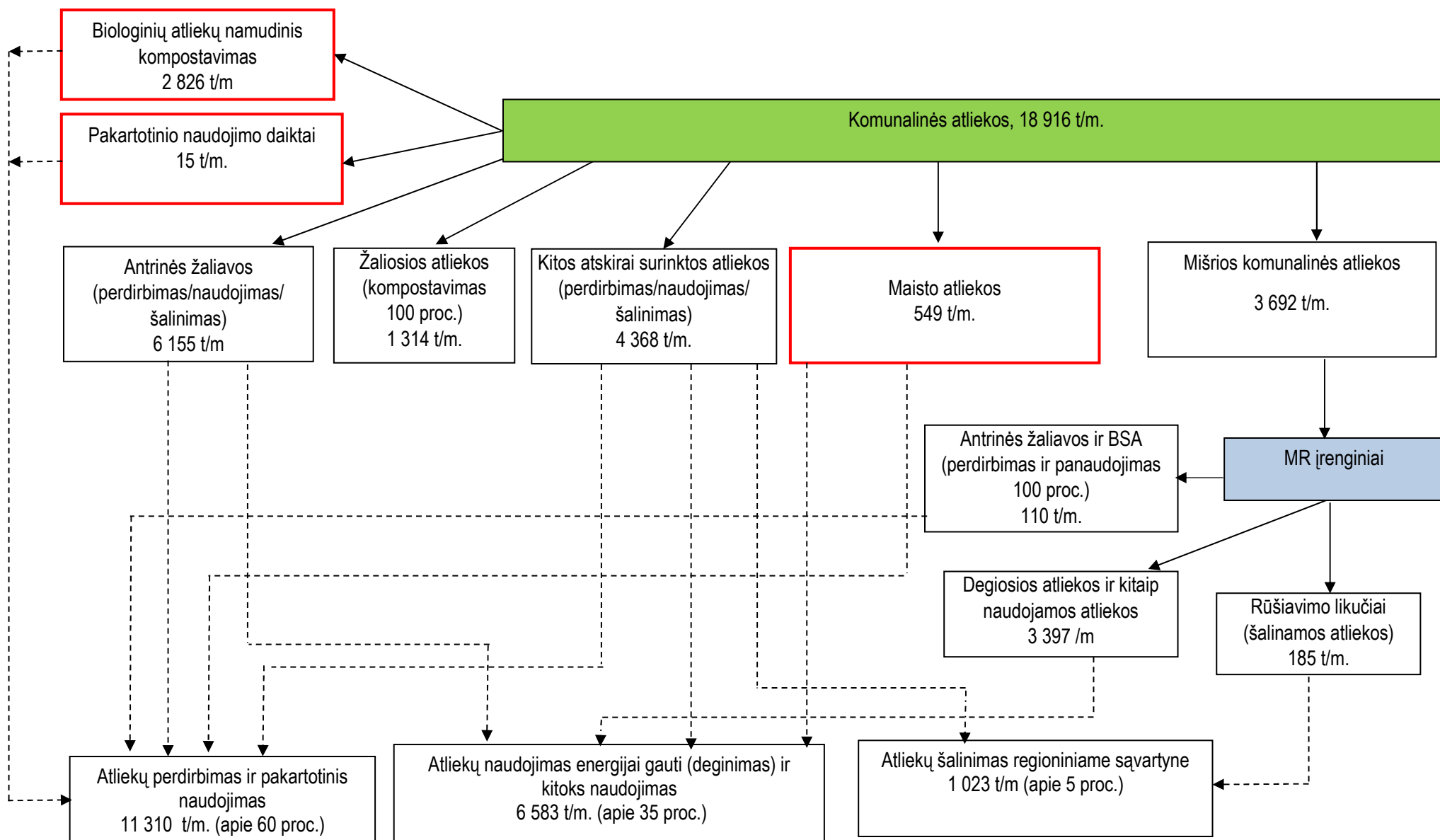

Pav. 14. Nagrinėtos „nulinės“ alternatyvos preliminarus atliekų srautai

Siūloma alternatyva – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo, apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, atskiriant priemaišas ir paruošiant biomasę biodujų išgavimui, plečiamas žaliųjų atliekų kompostavimas, likusių atliekų mechaninis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki minimumo. Nuo 2024 m. planuojamas maisto atliekų atskiras surinkimas arba kompostavimas namų sąlygomis gyvenvietėse, kuriose gyventojų >2000, todėl nuo 2024 m. visiems Šilutės miesto gyventojams bus teikiama maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslauga. Surinktų maisto atliekų apdorojimui projektuojami regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai (kurių pajėgumas ne mažesnis kaip 6 673 t/metus), depakeryje atskiriant priemaišas ir pakuotes nuo švrios biomasės, tinkamos biodujų gamybai ir laukų tręšimui. Šiais regioniniais maisto atliekų apdorojimo įrenginiais planuoja naudotis ir Šilutės rajono savivaldybė. Planuojama DGASA plėtra, kad iki 2027 m. pasiekti valstybinę užduotį – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Siekiant įvykdyti šią užduotį, Šilutės r. sav. reikėtų įrengti 2 DGASA: po vieną DGASA šiaurės vakarinėje ir rytinėje savivaldybės dalyse. Taip pat bus sudarytos patogesnės sąlygos atliekų turėtojams geriau rūšiuoti tekstilės, statybines, buityje susidarančias pavojingas atliekas Klaipėdos regione, bus įrengta regioninė aikštelė šių bei didelio gabarito atliekų priėmimui iš juridinių asmenų. Planuojama ir regioninė statybinių atliekų apdorojimo aikštelė. Po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos nukreipiamos į esamą MA įrenginį, kurio metiniai pajėgumai – 75 tūkst. tonų, dirbant viena pamaina, 125 000 tonų, dirbant dviem pamainomis. Įdiegus atskirą maisto atliekų surinkimą, MA įrenginyje tikimasi atskirti daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, nes į MA įrenginius atvežamos mišrios komunalinės atliekos bus sausesnės.

Taip pat pažymime, kad siūlomoje alternatyvoje prioritetas teikiamas atliekų rūšiuojamajam surinkimui, nerūšiuotų atliekų kiekių mažinimui ir biologinių atliekų (žaliųjų atliekų bei nuo 2024 m. maisto / virtuvės atliekų) perdirbimui (kompostavimui ir anaerobiniam apdorojimui), o tik perdirbimui netinkančios degiosios atliekos bus vežamos deginimui į biokuro ir atliekų termofikacinę jėgainę Klaipėdoje (UAB „Gren Klaipėda“).

Nauji regioniniai atliekų tvarkymo įrenginiai planuojami šalia esamų atliekų tvarkymo įrenginių Dumpių k., Klaipėdos r.: maisto atliekų apdorojimo įrenginys planuojamas esamo Klaipėdos regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Dumpių k. Klaipėdos r. teritorijoje šalia MA įrenginio, o DGASA, skirta atliekų priėmimui iš juridinių asmenų, bei statybinių atliekų rūšiavimo aikštelė planuojamos įrengti prie didžiųjų atliekų apdorojimo aikštelių, esančios Uosių g. 7, Dumpių k., Klaipėdos r., todėl vietos alternatyvos nenagrinėjamos. Minėti regioniniai atliekų tvarkymo įrenginiai bus pastatyti esamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijose, kurie į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas bei kultūros paveldo vertybių teritorijas ir jų apsaugos zonas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Tam, kad iki 2027 m. pasiekti valstybinę užduotį dėl DGASA tinklo plėtros, Šilutės rajono savivaldybei papildomai planuojama įrengti dar 2 DGASA: savivaldybės teritorijos šiaurės vakaruose (Saugų apylinkėse) ir savivaldybės teritorijos rytinėje dalyse (Vainuto apylinkėse). Šiose teritorijose sklypai dar nėra suformuoti. Esant poreikiui, naujoms DGASA Šilutės rajono savivaldybėje vietos bus parenkamos vėliau. Nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kurios į saugomas bei kultūros paveldo vertybių teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja.

Pav. 15. Nagrinėtos alternatyvos preliminarūs atliekų srautai

Vadovaujantis **Pav. 14** ir **Pav. 15** pateikta informacija galime teigti, kad nulinės alternatyvos atveju nebūtų įgyvendintos VAPTP nustatytos užduotys dėl atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo, atskiro tekstilės atliekų surinkimo, atliekų pakartotinio naudojimo. Įgyvendinus I alternatyvą bus įvykdytos visos VAPTP savivaldybėms nustatytos užduotys.

9.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA

Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 26 punkte nustatyta, kad „kai rengiami skirtingo planavimo lygmens planai ir programos, jų rengimo organizatoriai, siekdami išvengti dvejojimo vertinimo, gali rengiamai ataskaitai tiesiogiai naudoti anksčiau atlikto aukštesnio planavimo lygmens planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rezultatus“. Toks pat reikalavimas nustatytas ir *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose, t.y. kai planas ar jo dalis yra aukštesnio lygmens plano dalis, vengiant pakartotinio vertinimo, informacija, surinkta atliekant aukštesnio lygmens plano strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, gali būti naudojama rengiant žemesnio lygmens plano ar jo dalies strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.*

Kadangi atnaujinamas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektas rengiamas pagal *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* sprendinius, todėl rengiamo plano SPAV gali būti panaudota informacija, surinkta atliekant šių planų SPAV.

Rengiant *Valstybinį atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planą* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planą*, t.y. aukštesnio planavimo lygio planus, buvo atliktas SPAV, todėl *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* SPAV ataskaitoje naudojami šių vertinimų rezultatai. *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* SPAV vertinimas buvo atliekamas pagal su aplinkos apsauga susijusius darnaus vystymosi prioritetus ir aplinkos apsaugos tikslus bei su jais susijusias nustatytas reikšmingas pasekmes aplinkai, naudojant **pasekmių lenteles**. Šis metodas pagrįstas numatomų strateginių veiksmų ar sprendinių išskaidymu į sudedamąsias dalis ir kiekvienos dalies įvertinimu aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais. **Lentelė 14** pateiktas apibendrintas nagrinėtų *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai, vadovaujantis *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* bei *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* SPAV ataskaitų pasekmių lentelėse pateiktais motyvais.

Lentelė 14. SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai

Aplinkos komponentai	Svarstyto plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
Atliekų susidarymas	0	+	I alternatyvoje numatytas atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimas sumažins susidarancių atliekų kiekį, pirminių žaliavų poreikį, prailgins gaminių gyvavimo ciklą ir skatins susidariusių atliekų perdirbimą. Gaminių ir produktų pakartotinio naudojimo skatinimas mažins susidarancių atliekų kiekį, todėl netiesiogiai mažins jų šalinimą sąvartnyuose ar deginimą. Plėtojant atskirą atliekų surinkimą bus didinami atliekų perdirbimo ir pakartotinio naudojimo pajėgumai. Tokiu būdu mažės į sąvartynus ir atliekų deginimo įrenginius patenkantys atliekų srautai, mažės žaliavų ir kitų išteklių sąnaudos tokiems produktams pagaminti. Vystant atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų perdirbimą bus pagaminamas aukštos kokybės kompostas.
Aplinkos oras	-	0/+	Komunalinių atliekų sąvartyne pašalintose atliekose greitai susidaro anaerobinės sąlygos (nelieka deguonies) ir prasideda pašalintų organinių medžiagų irimas. Vykstant šiam procesui, susidaro sąvartyno dujos, kuriose paprastai esama apie 55% metano, 45% anglies dvideginio ir per šimtą kitų dujinių junginių (pvz. sieros vandenilis (H ₂ S), anglies disulfidas (CS ₂), merkaptanai, chloruoti angliavandeniai, odorantai, silikato komponentai ir kt.). Net ir įrengus sąvartyno dujų surinkimo ir panaudojimo įrenginius, neįmanoma išvengti sąvartynų neigiamo poveikio aplinkos orui. Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas ir iš jų gaminant organinę pulpa, taip pat atskirai surenkant tekstilės atliekas, dar mažiau biologiškai skaidžių atliekų bus šalinama sąvartyne. Pakartotinio produktų naudojimo ir remonto skatinimo priemonės sumažins susidarantį atliekų kiekį. Tam tikri produktai, jų neremontuojant ar nenaudojant pakartotinai, gali būti anksčiau laiko šalinami kaip atliekos, įskaitant deginimą atliekų deginimo įrenginiuose ar net buityje (pvz., baldų, tekstilės atliekos). Sumažėjęs tokių atliekų kiekis prevenciniu būdu gali mažinti į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekį atliekų deginimo ir namų ūkių sektoriuose. Mažinant maisto švaistymą bus mažinama oro tarša, kuri susidarytų didesnio kiekio maisto gamybos bei transportavimo metu. Atskirai surenkant didesnius kiekius išrūšiuotų atliekų ir juos perdirbat bus mažinamas pirminių žaliavų naudojimas, o tuo pačiu ir tarša, kuri susidaro dėl pirminės žaliavos išgavimo. Tačiau padidės autotransporto, surenkančio atliekas srautai, o tai turės įtakos iš autotransporto išmetamų teršalų kiekiui padidėjimui.
Triukšmas	-/0	-/0	Atliekų tvarkymo įrenginiuose galima lokali triukšmo tarša, kurią gali sukelti tiek stacionarūs įrenginiai, tiek mobilios transporto priemonės. Tačiau kaip rodo praktika, triukšmo lygis už komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių sklypų ribos paprastai neviršija leistinų triukšmo normų.
Paviršinis ir požeminis vanduo	0	0	Didžiausias atliekų tvarkymo poveikis vandenims susijęs su sąvartyno filtrato surinkimu ir tvarkymu. Tiek „nulinės“ alternatyvos atveju, tiek I alternatyvos atveju numatyta eksploatuoti modernų regioninį sąvartyną su hermetišku sąvartyno dugnu, drenažine filtrato surinkimo sistema bei filtrato valymu.
Dirvožemis	+	+	Iš atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų bus pagaminta organinė pulpa, iš kurios bus pagaminamas kokybiškas

Aplinkos komponentai	Svarstyto plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			kompostas. Taip pat ir toliau planuojama plėsti žaliųjų atliekų kompostavimo pajėgumus. Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) gaunamas aukštos kokybės kompostas - dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti. Mažinant šiuokšlinimą taip pat bus prisidedama prie dirvožemio išsaugojimo, nes mažėjant šiuokšlinimui, mažės pavojingų cheminių medžiagų patekimo į dirvožemį tikimybė.
Klimato veiksniai	+	0/+	Atliekų tvarkymo sektoriaus pagrindinis globalinį klimato atšilimą įtakojantis veiksnys yra sąvartynuose šalinant biologiškai skaidžias atliekas anaerobinėmis sąlygomis išsiskiriančios metano dujos. Jau šiuo metu yra ribojamas į sąvartyną šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis. Planuojamas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir perdirbimas, atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas bei didesnis atskirai surinktų atliekų perdirbimas mažins sąvartyne šalinamų atliekų kiekį ir prisidės prie mažesnio ŠESD kiekio išsiskyrimo sąvartyne. Tačiau tokios priemonės kaip antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo plėtra gali turėti tiek teigiamų (rūšiavimo skatinimas), tiek neigiamų (padidėjęs ŠESD kiekis iš surenkamojo transporto) mažo reikšmingumo pasekmių.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos išteklių	+	+	Atliekų perdirbimo ar panaudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Abiejų alternatyvų atveju numatytas atliekų perdirbimas ir atliekų energetinio potencialo panaudojimas (energijos gamyba).
Biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio natūralioms buveinėms ir biologinei įvairovei (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai) nekelia, nes saugomose, jautriose aplinkai teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleista.
Kraštovaizdis	0	0/+	I alternatyvoje numatyto priemonės tokios kaip, atliekų prevencija, šiuokšlinimo mažinimas turės tiesioginį teigiamą poveikį kraštovaizdžiui, nes bus siekiama mažinti pačių atliekų susidarymą. O šiuokšlėmis užterštų vietovių sutvarkymas tiesiogiai gerins kraštovaizdžio būklę bei šias vietovės padarys patrauklias visuomenės lankymui. Plečiant atskirą atliekų surinkimą bus mažinamas sąvartyne šalinamų atliekų kiekis. Tokiu būdu bus galima ilgiau eksploatuoti esamą sąvartyną, neužimat naujų teritorijų, kurios neigiamai įtakotų kraštovaizdį. Dalis atliekų tvarkymo įrenginių (Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, Statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, 1 nauja DGASA juridiniams asmenims) bus įrengiama esamo sąvartyno teritorijoje, todėl jos jokios įtakos kraštovaizdžiui nedarys. Naujų 2 DGASA įrengimas nežymiai įtakos kraštovaizdį, nes teritorija bus užstatoma žemais, konteinerinio tipo pastatais bei konteineriais. Tai nėra masyvūs įrenginiai, kurie išdarkytų kraštovaizdį.
Kultūros paveldas	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleista, o atskirais atvejais poveikis turi būti įvertintas ar poveikio mažinimo priemonės numatomos PAV dokumentuose, kurie derinami su kultūros paveldo apsaugos institucijomis.

Aplinkos komponentai	Svarstytyos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	0	0	<p>Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo. Regioninio sąvartynui jau yra suformuota ir įteisinta teritorijų planavimo dokumentais 150 m SAZ. Sąvartyne papildomai planuojamiems įrengti įrenginiams reglamentuojama 100 m SAZ, t.y. dėl šių naujų įrenginių papildomų apribojimų neatsiras.</p> <p>Naujai planuojamoms įrengti DGASA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis, siekiant jį sumažinti bus atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, kurių metu SAZ dydis nustatomas pagal keliamą taršą. Jeigu bus nuspręsta registruoti SAZ, kuris patenka ant kitiems fiziniams asmenims priklausančių žemės sklypų, šie darbai bus atlikti tik gavus žemės sklypų savininkų sutikimus ir jiems sumokėjus kompensacijas. T.y. jokie suvaržymai ant kitiems asmenims priklausančių žemės sklypų nebus uždėti be jų sutikimo.</p>
Visuomenės sveikata	-	+	<p>Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti atliekų šalinimas sąvartynuose. Abiejų alternatyvų atveju moderniam sąvartyne numatyta šalinti vis mažesnius atliekų kiekius, todėl poveikis visuomenės sveikatai turėtų būti teigiamas. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.</p>

+
-
0

tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.
nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

10 SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV

Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu. Lietuvoje nėra sukurtos informacinės bazės, kurioje būtų kaupiama informacija, pvz., apie atliekų tvarkymo įrenginių veiklos sąlygojamą taršą orui, vandenims, dirvožemiui ir daromą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

11 PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS

Pagrindiniai su atliekų tvarkymu susiję aplinkos apsaugos politikos tikslai:

- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas;
- geresnė gamtos apsauga;
- geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas numato priemones, kurios leistų siekti šių tikslų, mažinant neigiamą atliekų tvarkymo poveikį aplinkai. Plano įgyvendinimą vertins Šilutės rajono savivaldybės administracija ir KRATC periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano **Lentelė 31**.
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2021-2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 15**):

Lentelė 15. Valstybinio atliekų tvarkymo 2021–2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1-260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarantių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	34%	41%	47%	53%	60%
		Faktinė	...	...	...	...	...

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
		<i>reikšmė</i>					
260.3	<i>Planuojamas šalinti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	5%	5%	5%	5%	5%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui							
261.1	<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	60%	65%	70%	75%	80%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>			...	...	...
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i>	1	1	1	3	3
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	0	0	0	2	2
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai stebimas vykdant ūkio subjektų monitoringą pagal šių teisės aktų reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo;

- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 230 su visais pakeitimais;
- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 su visais pakeitimais;
- Metodinių reikalavimų monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui, patvirtintus Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 su visais pakeitimais;
- Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 su visais pakeitimais;
- Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 su visais pakeitimais;
- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdoravimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57 su visais pakeitimais.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas turi būti vykdomas pagal su Aplinkos apsaugos agentūra suderintą ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą. Požeminio vandens monitoringas turi būti vykdomas pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą ūkio subjekto požeminio vandens monitoringo programą. Ūkio subjektas atsako už taršos šaltinių ir jų aplinkos (poveikio aplinkai) monitoringo įgyvendinimą, duomenų patikimumą bei monitoringo duomenų pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo atveju nustatčius išmetamų teršalų ribinių verčių viršijimą arba gamtinės aplinkos komponentų kokybės pablogėjimą, ūkio subjektas turi imtis visų priemonių sumažinti taršą iki leidžiamų normatyvų.

12 ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2023 m. kovo mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 28 straipsniu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintas Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnaujina Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtintą Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo planą, numatant priemones, užtikrinančias 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP) bei Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo organizatorius yra Šilutės rajono savivaldybės administracija. Pagal su Šilutės rajono savivaldybės administracija pasirašytą sutartį, Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo SPAV konsultantas yra UAB „Ekokonsultacijos“. SPAV procese subjektų teisėmis dalyvauja Šilutės rajono savivaldybės administracija, Klaipėdos rajono savivaldybės

administracija, Šilalės rajono savivaldybės administracija, Tauragės rajono savivaldybės administracija, Pagėgių savivaldybės administracija, Neringos savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos agentūra, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos teritorinis skyrius; Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

SPAV ataskaita parengta pagal *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektą ir šio plano projekto SPAV apimties nustatymo dokumentą. Ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos plano įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami vertinimo apimties nustatymo dokumente numatyti klausimai.

Ataskaitos 2 skyriuje pateikiamas trumpas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* aprašymas. Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo Šilutės rajono savivaldybėje tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemonės, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, komunalinių atliekų tvarkymo principais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis iki 2027 m., nustatomi šie Šilutės rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

- 1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).
- 2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą.
- 3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius.
- 4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

Šiame skyriuje taip pat pateikiamos plano sąsajos su kitais Lietuvos Respublikos planais ir programomis, pvz., *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu*, *Klaipėdos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu*, *Šilutės rajono savivaldybės 2015–2024 metų strateginiu plėtros planu*.

Ataskaitos 3 skyriuje yra pateikiamos bendros Šilutės rajono savivaldybės aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* nebus įgyvendintas. Kadangi atliekų deginimas yra pagrindinis Šilutės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo būdas, todėl yra prarandami medžiaginiai ištekliai, kas buvo identifikuota kaip pagrindinė komunalinių atliekų tvarkymo problema.

Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 4 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiuokšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, plečiamas žaliųjų atliekų

kompostavimas, likusių atliekų mechaninis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki minimumo. Pagrindiniai regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurių įgyvendinimas numatytas plane, ir kurie bus pastatyti iki 2027 m. pabaigos – tai regioniniai maisto apdorojimo įrenginiai, statybinių atliekų apdorojimo aikštelė, paruošimo pakartotiniam naudojimui centras, nauja didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (skirta atliekų priėmimui iš juridinių asmenų). 2 naujos DGASA su atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietomis (stotelėmis) įrengimas planuojamas (šiaurės vakarinėje (preliminariai – Saugų apylinkėse) ir rytinėje (preliminariai – Vainuto apylinkėse) savivaldybės dalyse).

Ataskaitos 4 skyriuje pateikiama informacija apie planuojamų įrengti atliekų tvarkymo įrenginių vietas, t. y. teritorija, kuri gali būti reikšmingai paveikta, aplinkos charakteristikos.

Ataskaitos 5 skyriuje trumpai aprašytos su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos. Rengiant Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.: (1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio; (2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose; (3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis butyje susidarantiems tekstilės atliekams surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis; (4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas butyje susidarantiems pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas); (5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Ataskaitos 6 skyriuje apibūdinami su plano projektu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.

Ataskaitos 7 skyriuje pateiktas Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto (t. y. siūlomos alternatyvos) strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Pagrindinės SPAV išvados:

- Įgyvendinus Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamos atliekos bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartynuose bei didesnį kiekį atliekų perdirbant), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t.y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą, taupys atsinaujinančius ir neatsinaujinančius išteklius);
- Įgyvendinus atnaujinamo Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims;

- Plečiant kompostuojamų žaliųjų atliekų (žolės, lapų, nugenėtų šakų ir pan.) pajėgumus bei pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei jas perdirbti, bus gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto įgyvendinimas turės teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.
- Kadangi atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami, todėl siūlomų alternatyvų atveju numatomas teigiamas poveikis neatsinaujantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).
- Dalis Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytų įrenginių bus įrengti Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Todėl šių atliekų tvarkymo įrenginių teritorija į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas nepatenka ir jose nėra kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų. Naujai planuojamų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimo vietos dar nėra tiksliai žinomos. Tik Šilutės rajono savivaldybei nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad jos nepatektų į saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektų teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ir jose nebūtų kultūros paveldo objektų ir jų apsaugos zonų. Numatoma komunalinių atliekų pirminio rūšiavimo konteineriais sistemos plėtra bus vykdoma tik pas atliekų turėtojus, t. y. urbanizuotose teritorijose, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei, saugomoms teritorijoms ir kultūros paveldui.
- Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Įgyvendinus siūlomą alternatyvą, esamo Klaipėdos regiono nepavojingų atliekų sąvartyno, ploto nereikės didinti, nes plečiant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, o likusias mišrias komunalines atliekas pirmiausiai tvarkant regioniniuose mechaninio rūšiavimo įrenginiuose sumažės į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
- Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytiems įrenginiams arba jau yra nustatytas SAZ dydis, arba bus nustatytas, todėl daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus.
- Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti šiukšlinimas, didėjantys netvarkomų atliekų kiekiai, atliekų sąvartynai. Kadangi Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatyta atliekų prevencija, šiukšlinimo mažinimas, daiktų pakartotinis naudojimas, didesnis atliekų perdirbimas daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju bus daromas teigiamas poveikis visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Ataskaitos 8 skyriuje aprašytos priemonės Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ir kompensuoti. Šios priemonės susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu ir su galimomis neigiamomis pasekmėmis aplinkai statant ir eksploatuojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Ataskaitos 9 skyriuje aprašytos ir įvertintos dvi alternatyvos nulinė bei siūloma alternatyva:

- 1) **„Nulinė“ alternatyva** – galioja Šilutės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-170 patvirtinto *Šilutės rajono savivaldybės komunalinių atliekų 2015-2020 metų tvarkymo plano* sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama energijos gamybai (apie 66 proc. susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų), o sąvartyne šalinama apie 5 proc.
- 2) **Pirma alternatyva – Siūloma alternatyva** – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, atskiriant priemaišas ir paruošiant biomasę biodujų išgavimui, plečiamas žaliųjų atliekų kompostavimas, likusių atliekų mechaninis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti kiekiai sumažėja iki 35proc.

SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai pateiktas **Lentelė 14**. SPAV ataskaitoje nagrinėtos I alternatyvos atveju, komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai yra priimtini, nes jie ženkliai pagerins aplinkos būklę, lyginant su esama situacija. Numatytos priemonės išplės atskirą atliekų surinkimą ir perdirbimą, 2027 m. sumažinant deginimui skirtų atliekų kiekį iki 35 proc., o šalinamų atliekų kiekis sumažės iki 5 proc.

Ataskaitos 10 skyriuje trumpai apibūdinti sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV. Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu.

Ataskaitos 11 skyriuje pateiktos *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) priemonės. Plano įgyvendinimą vertins jame nurodytos institucijos (pagal kompetenciją) periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano **Lentelė 31**.
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 15**).

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai bus stebimas vykdant ūkio subjektų aplinkos monitoringą teisės aktų nustatyta tvarka.

Ataskaitos prieduose pateiktas *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas* (1 priedas); SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas); Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas); Klaipėdos regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno SAZ ribų schema (4 priedas); visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (5 priedas).

13 VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje pateikta informacija apie visuomenės dalyvavimą viso SPAV proceso metu.

Informacija apie SPAV proceso pradžią 2023-04-19 paskelbta Šilutės rajono savivaldybės internetiniame puslapyje (žr. **5 priedą**).

SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo parengtas ir 2023 m. balandžio 14 d. išsiųstas derinimui vertinimo subjektams. Gautos SPAV subjektų išvados pateiktos šios SPAV ataskaitos **2 priede**.

SPAV ataskaita parengta 2023 m. spalio mėn. Informacija apie supažindinimą su šia SPAV ataskaita paskelbta:

- 2023 m. spalio 11 d. Šilutės rajono savivaldybės administracijos internetiniame puslapyje;
- 2023 m. spalio 11 d. Šilutės rajono savivaldybės administracijos seniūnijų skelbimų lentose.

Visuomenei suteikta galimybė susipažinti su SPAV ataskaita *Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektu* plano organizatoriaus – Šilutės rajono savivaldybės administracijos patalpose.

Viešas susirinkimas, kurio metu bus viešai supažindinta su SPAV ataskaita ir Šilutės rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektu, įvyks **2023 m. lapkričio 10 d. 15:30 val.** internetinės vaizdo transliacijos būdu. Prisijungimo adresas: <https://us02web.zoom.us/j/83572629617?pwd=YjdpaE5rUGxabXVPYTYvN2xUTHJCdz09> (prisijungimo ID Zoom platformoje: 835 7262 9617, kodas: 311813) arba atvykus į Savivaldybės administracijos posėdžių salę (adresu: Dariaus ir Girėno g. 1, Šilutė).

14 PRIEDAI

Priedas	Pavadinimas
<u>1 PRIEDAS</u>	ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 M. PLANO PROJEKTAS
<u>2 PRIEDAS</u>	SPAV APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTO DERINIMO SU SUBJEKTAIS DOKUMENTAI
<u>3 PRIEDAS</u>	PLANO RYŠYS SU KITAIŠ STRATEGINIAIS DOKUMANTAIS
<u>4 PRIEDAS</u>	KLAIPĖDOS REGIONINIO NEPAVOJINGŲ ATLIEKŲ SAŲARTYNO SAZ RIBŲ SCHEMA
<u>5 PRIEDAS</u>	VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DOKUMENTAI